

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia,
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori neînscrise nu se
primesc. — Manuscrise nu se
returnează.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukas, Hansrich
Schöck, Rudolf Mosse, A. Oppelitz
Nachfolger; Anton Oppelitz, J.
Dommer, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstem Bernat; în
București: Agence Havas, Suc-
cursale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoly & Leemann.
Prețul inserțiilor: o seriă
garmond pe o coloană 6 cr. și
10 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagină a 3-a o
seriă 10 cr. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĂR DE DUMINECĂ 30)

„Gazeta” iese în săptămânul
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
ADMINISTRAȚIUNEA PIAȚA MARE,
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu două în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 158. — Anul LVIII

Brașov, Duminecă, 16 (28) Iulie

1895.

Urmărirea în afacerea monumen- tului lui Iancu.

Brașov, 15 Iulie v. 1895

În numărul foiei noastre de
Marti, 11 (23) Iulie, ni-am fost es-
primită părerea de rău, că domni
colectanți pentru monumentul lui
Avram Iancu, cari au fost trași la
răspundere și condamnați la câte 5
și 3 zile arest de poliția orașului
Sibiu, n'au publicat sentința, ca
publicul român să vadă și să se
convingă cum și pe ce temei au
fost condamnați.

Faimosul ordin volnic și ilegal
al ministrului Perczel, prin care
opresce de-a se mai face colecte
pentru ridicarea unui monument lui
Iancu, dela 15 Martie a. c. 1895, ne
era cunoscut, dér nu era de ajuns
spre a servi ca basă pentru con-
damnarea celor doi colectanți și
pentru confiscarea banilor adunați.
De aceea am cerut dela ei, ca să
publice sentința și recursul lor, ca
să se facă lumină asupra acestei
dușmănoase urmări.

În cele din urmă, după 14 zile
dela înmânarea ei, s'a publicat în
„Fóia Poporului” acésta sentință, pe
care o reproducem și noi mai jos.
Se vede dintr'însa, că am avut drept-
tate, când am susținut, că con-
damnarea amintitilor colectanți din Sibiu
nu s'a putut face decât pe baza unei
alte ordinațiuni din vremile lui Tisza.

Și într'adevăr sentința ne arată
că poliția a judecat pe d-nii T. Liviu
Albini la 5 zile și pe d-l Ioan
Moța la 3 zile arest, pe baza ordi-
națiunei ministrului de interne dela
16 Aprilie 1882 nr. 18,613.

Acésta ordinațiune, dată de fos-
tul ministru Tisza, privește așa nu-
mitele contribuiri de milă (könyör-
adományok) și dice, că pentru adu-
narea lor trebuie să se cêră voia
dela ministrul de interne. Pe timp
de 6 zile, numai și numai pe teri-
toriu iurisdicțiunei lor, pot să deé
acésta învoire și vice-spanii și pri-
marii.

Cei-ce fac colecte de milă fără
concesiune sunt după acésta ordi-
națiune a se pedepsi de către auto-
ritățile administrative pe temeiul art.
de lege 40 din 1879. În cazul de față
s'a aplicat § 66 al acestei legi pen-
tru transgresiuni.

Să vedeți acum ce dice acest
§ 66: „Cel-ce fără de concesiune
dela autoritate cerșesc în loc pu-
blic, séu mergând din casă în casă
séu cel-ce îndemnă pe copiii mai
micii de 16 ani la cerșire séu îi tri-
mete să cerșescă, séu spre scopul
acesta îi lasă să cerșescă pentru al-
tul: sunt a-se pedepsi cu arest până
la 8 zile.”

Pe temeiul acestui paragraf, au
fost déră condamnați cei-ce au adu-
nat colecte pentru ridicarea unui
monument lui Avram Iancu!

S'a mai pomenit ôre așa ceva
în vr'o țără, ce se dice a fi civili-
sată? Se adună colecte pentru un
bărbat mare, istoric, al unui popor
întreg, pentru un strălucit luptător
și erou național și acésta se pune
în categoria cerșirilor de milă, ér
colectanții sunt tratați, ca cerșitorii,
cari umblă din casă în casă fără
voia dela poliția!

Ôre când Ungurii au adunat
banii pentru a înălța memoria ôme-
nilor însemnați din istoria lor, tot
ca cerșitorii au fost tratați?

Dér, după-ce însuși ministrul de
adî Perczel nu s'a sfiit de a insulta
chiar prin ordinațiunea sa memoria
unei figurii mărețe istorice ca Iancu,
să ne mai mirăm ôre de modul cum
fură judecați numiții colectanți?

E învederat, că decă în acest
stat s'ar măsura cu măsură egală,
sentința, despre care vorbim, n'ar fi
fost nici-odată cu puțință.

Mai aflăm însă din sentință și
motivele ei, că căpitanul poliției a
mai îndatorat pe colectanți să de-
pună suma adunată de 3780 fl. 65
cr. și 330 Lei 50 bani în fondul
visteriei reg. ung. Va se dică o con-
fiscare în adevăratul înțeles al cu-

ventului. Și pe ce-și baséză el acésta
măsură? Pe ordinul volnic al minis-
trului Perczel din 15 Martie a. c.

Legile garantéză sănțenia pro-
prietății. Cum pôte dér un ministru
să se facă stăpân pe banii contri-
buenților, așa numai după plac?

Acésta sentință e cu neputință
a se susține pe basalegilor, căci ea
lovesce tot de-odată și în libertate și
în dreptul de proprietate al cetățé-
nului.

Aflăm, că recursul D-lor Albini
și Moța la vice-spanul n'a avut nici
un rezultat, căci sentința poliției a
fost confirmată. Acum numiții domni
au însărcinat pe D-l adv. Dr. Amos
Frâncu din Sibiu să le facă recursul
la ministru. Nu ne îndoim, că d-sa
va sci să pună în adevărata ei lu-
mină afacerea acésta tristă, din tôte
punctele de vedere.

Până vom cunósce însă și cu-
prinsul recursurilor înaintate, dicem,
că de când e lumea nedreptatea nu-
mai prin măsurii de forță brutală și
cu călcarea legilor s'a putut susține.

Étă sentința, despre care vorbim
mai sus:

Sentință.

1) T. Liviu Albini, proprietarul đia-
relor „Tribuna” și „Fóia poporului”, năso.
la 1864 în Spring, gr. oat., neînsurat, fost
pedepsit odată pentru vină de presă, ou 2
luni temniță și de repetite-ori cu detragere
de cautiune;

2) Ioan Moța, redactorul „Fóii popo-
rului”, n. în Nojag, la 1868, gr. or., neînsu-
rat, nepedepsit, — au fost aflați vino-
vați de transgresiun, (vina) prescrisă în ordi-
națiunea (porunca) înaltului ministru r.
ung. de interne dela 16 Aprilie 1882 nr.
18,613, — sévêrsită prin adunarea publică
în tótă țără — de milă pentru scopul ridi-
cării unui monument lui Avram Iancu, fără
a-și fi căștigat mai înainte îngăduința re-
cerută, — și au fost pedepsiți pe temeiul
§-lui 69 al art. de lege 40 din 1879, și
anume:

T. Liviu Albini la arest de 5 zile,

Ioan Moța de 3 zile, și la purtarea chel-
tuelilor de traiu în arest; mai departe pe
temeiul ordinațiunii în. min. r. ung. de int.
dela 15 Martie 1895 nr. 426/1895, osândiți
solidar (la oaltă) la estradarea sumei adu-
nate de 3780 fl. 65 cr. și 330 lei 50 bani,
în fondul visteriei reg. unguresci, îndato-
rați mai departe să-și facă pedépsa în 15
zile dela ridicarea la valóre a acestei sen-
tințe, la din contră vor fi siliți la acésta,
și în același termin să depună la oficiul
din loc suma adunată, sub pedépsă de
execuția.

Contra acestei sentințe se pôte face
recurs dela înmanuare în 3 zile.

Motive:

Prin mărturisirile lui L. Albini dela
27, și Ioan Moța dela 29 Iunie, precum și
prin cele publicate în „Fóia Poporului” și
„Tribuna”, s'a dovedit, că numiții au adu-
nat, prin điarul săptămânal „Fóia Popo-
rului”, deși îndemnul a venit dintr'altă
parte, și au primit ei personal milă în sco-
pul ridicării unui monument lui Avram
Iancu, care milă însă n'a fost înoă, și nici
nu era iertat să fiă întrebuițată pentru
acel scop, prin care adunare au călcat
amândoi ordinațiunea în. ministru reg. ung.
de interne din 16 Aprilie 1882 numărul
18,613—1882, și în înțelesul aceleia, pe te-
meiul §-lui 66 din art. de lege 40 din 1879
au fost osândiți, afară de aceea pe temeiul
ordin. în. ministru r. u. de interne din 15
Martie a. c. nr. 426—1895 a trebuit să fiă
îndatorati la estradarea (confiscarea) sumei
adunate.

Ca moment agravator pentru T. L.
Albini a fost socotită împregiurarea, că dén-
sul, ca proprietar al foilor „Tribuna” și
„Fóia Poporului”, a fost de repetite-ori pe-
depsit și că el apare ca adevăratul adună-
tor, pe când Ioan Moța, nepedepsit, este a
se privi numai ca locuțiitor al lui T. L.
Albini, în vremea petrecerii acestuia în
arest.

Sibiu, 29 Iunie 1895.

Simonis, căpitanul poliției.

Congresul naționalităților.

De câți-va ani s'a tot vorbit
despre un congres al naționalități-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

SOSESCU.

De Victor Crasescu.

(Fine.)

Trăgeau la năvod de-i luau draoii.

— Par'că-i prea ușor, nu știu ce să
fiă, dișe dascălul.

— Scii tu mult, din lingură și în
gură, ai văcut! i-a răspuns diaconul, înai-
nte... trageți!..

Acuma a dărit popa un gât de șip,
eșind din buzunarul diaconului. Popa l'a
scos încetșor, l'a mirosit, a dat și vechi-
lului să miróse și clătínând din cap des-
nădăjduit a vîrit șipul în buzunarul său.

— De acésta face atăta șgomot! șopti
popa. Vechilul nu dișe nimica, numai
a ris.

Diaconul nici n'a simțit de isprăvile
popei și țipa înainte. În sfîrșit năvodul
ajunse la mal și... vai! jumătate de fund
era rupt! popa dădea din mîni de mirare.

— Veți ce ai făcut tu? se răsti el la
diacon, veți c'ai rupt năvodul? Ce să fa-
cem acu?

— Eu, ce-s de vină? l'am rupt eu?

— Dér cine? nu diceai tu: trageți,
trageți, înainte, ca un căpiat?

Dér nici diaconul nu și-a perdut firea.

— C'est n'est rien! a strigat el de
odată franțuzesce: nimica! Și scoțînd tot
năvodul pe mal, a diș dascălului: Alérgă,
dascăle, la crișmă și cumpără un ghem de
sfóră inglizescă, repede... iute. Indată câr-
pim noi ruptura acésta!

— Dumné-ta mai bine trimite pe pâl-
lamar, i-a răspuns dascălul și s'a pus jos
pe pământ.

— Atuncî alérgă tu, pâlămare, iute!

— Dér, ôre dă crișmarul sfóră fără
banii? îl întrebă pâlămarul.

— Cum să nu dea, spune, că părin-
tele a trimes.

— Și pentru-ce, mă rog, părintele?
Tu ai rupt, tu drege, strigă popa méanos.

— Dreg eu, dați sfóră!

— Dómne, Dómne, ce păcate am mai
avut! se căină popa și vîrînd mîna în

busunar după parale, scóse câte-va copeici
și le dădu pâlămarului.

— Iute, marș! a mai sbierat diacon-
ul în urma pâlămarului, apoi par'că adu-
cîndu-și aminte de ceva, a dat fuga către
pădurice, dér n'au trecut nici două minute
și vîdînd busunarele góle, a eșit fript și
alergând, ca un smintit, a sărit în luntre,
a trecut repede iazul și oprindu-se acolo,
unde luase dela băeți frînghia năvodului,
a început a căuta cu de-amăruntul prin
iərbă, apoi sări în luntre și negăsind ni-
mica, s'a suit din nou în luntre și a vâs-
lit până la mijlocul iazului, acolo unde se
încurcase năvodul. Acolo se opri, se puse
în genunchi și punînd mîna la ochi, s'a
uitat lung, lung în fundul iazului, apoi le-
pădănd antereul și cămașa a vîrit amên-
doué mînilor în apă. Băjbăind mult a dat
de nu știu ce.

— Écă fundul năvodului, a strigat el
atuncî scoțînd din apă o bucată de îm-
pletură, ca de un stâncen de lungă și
scuturând-o în aer: Écă afurisitul de nă-
vod se aninase într'a-șiotcă la fund.

Dér se vedea, că nu căutase el fun-

dul năvodului, ci alt-ceva, căci îmbrăcân-
du-se cu hainele și lăpădănd în luntre bu-
cata ruptă, a mai mers în alt loc și negă-
sind nici acolo ce căuta, s'a întors poso-
morit la preot și s'a aședat la pământ tur-
cesce cu picioarele sub dînsul.

— Dér ce este, diacone, ai perdut
ceva? îl întrebă popa.

Acuma înțelese el tréba.

— Sfinția-ta l'ai luat, dișe el vesel
și alăturându-se de preot.

— Ce?

— Dér îl ai! pe ochi te vîd?

— Ce, diacone, spune lămurit, nu te
pricep...

— Destul, destul, nu mă chinui, dă-
mi-l...

— Décă e așa, nați-l, Dumneđu cu
ține. Apoi scóse șipul din buzunar și i-l
dete.

— Merci beaucoup! strigă diaconul.
Voulez-vous? mai făcú el întinđînd
șipul la vechil.

— Mulțumim, nu vréu, răspunse ve-
chilul.

lor asuprite din statul ungar, al căruia scop era de a-se înțelege, cum să lupte împreună, pentru a-se apăra în potrița dușmanului comun.

Un astfel de congres s'a convocat în decursul acestei săptămâni printr'un apel adresat către *Românii, Slovacii și Sârbii din statul ungar*. Congresul e convocat pe ziua de 10 August st. n. în Budapesta. Apelul e cam de următorul cuprins:

Prin legea de naționalitate dela 1867, politiciii maghiari au luat însărcinarea, de-a mulțumi pe toți locuitorii statului ungar, lucrând cu toții împreună la înaintarea și ferocirea patriei. Guvernele și dietele din Budapesta însă, în loc de-a face popoarelor dreptatea făgăduită, s'au îngrijit de binele și ferocirea unui singur popor, a poporului maghiar, pe care l'au ridicat la rangul de *popor privilegiat*, pe când pe celelalte popoare, ce locuiesc din vechime aceste țări, le-au degradat la rolul de *streini în patria lor*; au făcut tot ce li-a stat în putere pentru a-le scote din viața publică a statului și astăzi lucră pe față și cu brutalitate revoltătoare la desființarea naționalităților nemaghiare.

Astăzi nu există Român, Slovac și Sârb, care să nu vadă, că cu Ungurii nu se mai poate face nimic. Trebuie dér, ca noi toți, cari avem aceleași drepturi de apărare, să ne înțelegem și să lucrăm mână în mână, așa ca să putem pași în fața dușmanului nu ca omeni, cari cerșesc drepturi dela bună-voința cuiva, ci ca un factor, care își eluptă drepturile sale prin hărnicia proprie.

Pentru ajungerea acestui scop, încă dela începutul anului 1893 anumiti fruntași ai Românilor, Slovacilor și Sârbilor au intrat în anumite înțelegeri, în urma cărora s'a convocat acum congresul celor trei națiuni, în care se va hotărî asupra unui program comun de lucrare.

Acesta este cuprinsul apelului, care e subscris de d-nii: *V. Mangra și Dr. Stefan Petrovič* din partea Românilor; *Paul Mudron și Dr. Samo Dazner* din partea Slovacilor; *Dr. Emil Gavrilă și Nicola Iocimovici* din partea Sârbilor.

Foile și Congresul naționalităților.

Tote foile din Transilvania și Ungaria se ocupă cu Congresul naționalităților, ce s'a convocat pe ziua de 10 August n. la Budapesta.

Foile românesce de și au publicat toate apelul subscris de convocatori. Acest apel îl vor afla cetitorii noștri pe scurt la alt loc al numărului nostru de aci.

Dintre foile sârbesce, *„Zastava“* din Neoplanta a publicat un articol asupra Congresului, în care dice între altele:

„Așa-dără a sosit ora, în care se va da viața unirei în luptă contra năvălirei dușmănoase, care s'a suflcat, ca să stergă de pe fața pământului pe toți oții nu sunt

Maghiari. Suntem convinși, că această întorcere însemnată, care ne va câștiga drepturi pe un timp mai îndelungat, va fi îmbrățișată din partea Sârbilor... A bătut o oră estra-ordinară; terminul este foarte scurt, însă momentuos. Inima învăpăiată națională sârbă va delătura toate greutatele mărunt, și la 10 August va dovedi, că Sârbul încă este viu, că e voinic, nu va rămâne cu mâinile încrucișate la o parte atunci, când conducătorii lui plăcă la meetingul competent. Sârbilor, nu întârziți, gătiți-vă, oăci ochii Europei civilizate petrec mișcarea noastră, ér momentul decisiv va fi la 10 August în Budapesta. *Să nu ne lăsăm.*”

Etă acum câte-va voci din foile unguresce:

„*Hasánk*” scrie un articol, în care vré să desfășurească pe Români dela alianța cu Slavii, despre care dice, că ar fi primejdiosă „Alianța naționalităților, dice numita fôia, pôte fi spre stricăciune națiunii maghiare, pôte să turbure pe un timp pacea internă a patriei, însă har Domnului, că sôrtea a dat în mâna națiunii maghiare mijloce, cu cari își pôte apăra interesele sale și pôte restabili pacea turburată a patriei... Politica maghiară n'a putut face nici când, însă alianța cu Slavii îi va face Muscaili mai curând, orî mai târziu... Ne pare rău, că Români nu urêsc, dér noi credem, că e o greșală a lor, decât pe sine nu se iubesc mai tare, de cum ne urêsc pe noi.”

„*Magyarország*” scrie aspru contra congresului și provôcă poliția din Budapesta să ia măsură.

„*Budapester Tageblatt*” dice: „Dacă apelul acesta va afla rêsunet între naționalități și Congresul de fapt s'ar ține în Budapesta, atunci cu tot dreptul trebuie să așteptăm cu încoardare lucrările lui, cari aici de sigur nu vor întâmpina nici o rea voință, decât vor rămâne între marginile legii.”

„*Fejérmegyei Napló*” dice, că n'are nimic contra ținerii Congresului, dorește însă, ca sfătuirile și eventualele hotăriri, ce se vor lua, să nu trecă la nici un cas peste marginile legii.

„*Budapesti Hírlap*” scrie un lung articol despre alianța naționalităților. În partea dintâia a articolului se ocupă cu statul și naționalitățile și dice, că nicio-dată Ungaria nu va puté fi împărțită după naționalități, căci atunci ea ar înceta de-a mai fi ceea ce este: stat național maghiar (N'a fost nicio-dată — Culeg.) Spune apoi, că în Ungaria se guvernă rău și această guvernare e cauza, că naționalitățile cad pradă în mâna „agitatorilor”. Nu se pôte edifica însă stat fără legi și instituțiuni bune, fără administrația corêspundătoare. Condițiunile acesteia lipsesc politiciii naționale unguresce, de când stăpânesc partida liberală. Aceasta e o primejdiă internă, dér mai e și primejdiă externă, că naționalitățile din Ungaria au frați de sânge în vecinătate, cari constituiesc state naționale independente. Aceasta este un motiv mai mult, ca politiciii ma-

ghiarî să folosescă timpul de pace pentru organizarea statului național maghiar. Spre scopul acesta, decât e „*muszaj*”, Ungurii pot aduce sacrificii amare, sub condiția ca înăuntrul să facă Ungaria tare, așa de tare, încât nici inimiții interni, nici cei externi să n'o pôtă ruina. Fôia ungurêscă injură apoi pe guvern, care prin politiciia bisericêscă, prin pactări mici cu grupuri de naționalități a făcut, ca certele și neînțelegerile să crească tot mai mult. E semnificativ însă, că nici c'un cuvânt nu scrie contra ținerii Congresului.

„*Magyar Hírlap*” dice la început, că Congresul s'ar întruni ciungărit, de-ore-ce nu vor fi reprezentate toate naționalitățile de sub Corôna sfântului Stefan. După glăvățina celor dela fôia ungurêscă, convocarea acestui Congres ar fi o absurditate, mai ales pentru-că locul întrunirii s'a ales *tocmai Budapesta*. „De ce n'au ales ca loc de întrunire Sibiiul, Turoș-St.-Mărtinul, ori Neoplanta? Ore nu tocmai faptul, că l'au convocat la Budapesta însemnă, că *punctul politic central al celor trei naționalități este Budapesta*, și basa lor naturală de existență este ideia de stat maghiar? Nu tocmai această demonstrația și alegere comică de loc însemnă, că pe sufletul domnilor convocatori a apăsă cu necesitate conștiința centrului politic, care nu l'au putut afla decât în capitala maghiară, în reprezentanța cea mai pregnantă a statului maghiar? Și cu toate-că au ignorat invitația autorității sêu avisarea ei, c'un cuvânt orice fapt, ce-l reclamă curtoasia externă, totuși alegerea locului acestuia nu apare ore înaintea fîă-cărui om nepreocupat ca o închinare fără de voie și neintenționată înaintea ideii de stat maghiar și a capitalei maghiare?” Fôia ungurêscă, după-ce spune, că nu se teme de acest congres, dice: „Respectând libertatea, noi rugăm pe guvern, să ia cu sânge rece acest târăboiu pentru nimica”. (Ce generoși sunt jupânii dela „*M. H*” — Culeg.)

„*Egyetértés*” scrie un articol dușmănos contra Românilor, Slovacilor și Sârbilor din incidentul convocării Congresului în Budapesta. Organul kossuthist se miră deoparte și se bucură de altă parte, că locul întrunirii s'a ales tocmai Budapesta, căci, dice el, tocmai prin această se recunoșce ideia de stat maghiar.

„*Pester Lloyd*”, organul guvernului, vorbind de Congresul convocat, dice din cuvânt în cuvânt: „Deși în contra ținerii unui astfel de Congres se pot aduce însemnate obiecțiuni de drept public și politienesc, noi *pledăm totuși pentru-ca din partea guvernului și a autorităților să nu se pună nici cea mai mică pied-că în calea acestui congres*. Privind, ca de sine înțeles, că șovenilor noștri de deosebite clase de etate nu le va veni în gând a-și manifesta patriotismul lor maghiar prin vre-un fapt turburător contra Congresului sêu a membrilor sêi, cele trei naționalități sê-și verse în nemărginită libertate durerile lor în re-

servorul publicității, și ele prin această — ceea ce de sigur nu intenționează — să dovedescă întregii lumi culte, până la ce grad sunt asuprite în această țără. Ori-ce contra-demonstrațiune arangeată de elemente necoapte, ar duce numai apă pe mōra naționalităților nemulțumite și s'ar folosi din parte-le peste măsură, ca un mijloc foarte bine venit de agitațiune. Să vină dără și să spună sincer, unde-i strînge păpușul. Ele, ori cât de departe ar merge în ținuta lor provocătoare, vor afla în cercurile nōstre serioase politice, ascultători foarte atenți.”

Dér — dice mai departe „*Pester Lloyd*” — se procedă cu mare precauțiune, pentru-că, decât vor veni cu plângeri asupra administrației, justiției și apăsării dărilor, asupra misiunilor agriculturii și-a decât-derii industriei, vor veni și Unguri, Nemți și Ruteni și vor dice: Voim să injurăm și noi cu voi. Spune apoi, că Români, Slovacii și Sârbii dōră nu vor susține, că i-s'a făcut unuia dintre ei nedreptate la vre-o autoritate, pentru-că e Român, Slovac, sêu Sârb, ori că ar fi rămas în pagubă față cu membrii elementului așa dîcând domitor. Ca indivizi, ar isprăvi-o dér curând cu plângerile lor; numai ca naționalități — dice-se — li-se face mare nedreptate, de care să rêsune presa și parlamentele din afară.

Se spune, că scopul Congresului nu e atât plângerea, cât stabilirea unui program comun de acțiune. Și într'asta am dori să li-se lase domnilor *deplină mâni liberă*. E în ori-ce oas mai bine, ca să lucre împreună, decât ca să se ascuadă fîă-care într'un colț al *pasivității*. Pe terenul constituțional vor puté lupta, având simpatiile aceloră, a căror bună voință până acuma n'au putut-o nici cerși, nici cumpăra. Decă sunt așa de tari, cum pretind a fi, atunci le va fi ușor de a trimite, cu ocașunea viitorilor alegeri, stăția reprezentanți în dietă, încât și parlamentul de acasă să pôtă rêsuna de plângerile lor. Atunci vor vedé și aceea, că ce păcat a fost de banii cei mulți cu cari au mituit presa străină pentru a-o îndușmăni contra propriei patrii; ce păcat a fost de scumpul timp, ce l'au lăsat să trecă în neactivitate.

Acesta este singurul teren — continuă „*P. Lloyd*” — al înțelegerii între naționalitatea, care dă numele ei acestui stat și între celelalte naționalități ale acestei țări, cari cu ea împreună alcătuiesc o națiune; nu însă de a fugi în străinătate și de-a voi să ațîți omeni străini, cari n'au ideia de certele nōstre, în contra preținșilor asupritori. Adevărat, că acelora le pōți spune multe, și un meeting de indignare europen se pôte ușor aduna, dér cum-că delăturarea relor din patriă nu se pôte ajunge pe această cale, asta vor fi înțeles-o de sigur și convocatori Congresului.

Dice mai departe fôia guvernului, că decât poporele numite voesc serios înțelegerea cu elementul conducător (maghiar),

— Imi pare rău, dér dumné-ta părinte?

— Of, of, numai păcate cu tine!

— Dér bea, vei uita de necaz!

— Popa a bătut câte-va gături și i-a dat sticla înapoi. Diaconul, când a pus-o la gură, n'a luat-o decât golă, a supt tot.

Peste cât-va timp a sosit și pâlămarul cu sfōra și diaconul s'a pus pe lucru. Intr'un sfert de oes a cărpit ruptura și s'au apucat ér de tras. Dér cu totă munca, tot înzadar, pescele par'că înadins nu vrea să se prindă; au tras la cele mai bune locuri și de abia s'au ales cu câte-va duzină de raci.

— E prea cald, tot pescele s'a îngropat în noroiu, dîse, în chip de mângăere, diaconul.

Desnădăjduirea popei era mare. — Cu ce să-l hrănim? se tot întreba, cu ce să-l hrănim? of! of!

— Apoi ce să facem? Spune-i și dumné-ta. Prea înalta ta Sfințenie, măcar să crepi, dér pescele nu se prinde. — Și spunând acestea, hohotea diaconul de clo-coteau văile și pădurile.

— Of, of, om spulberatec ce ești! Ție îți vine a glumi, dér cum să dau eu ochii cu arhierul, ce să-i dîc? Păcatele mele!

— Fă și Sfinția-ta, cum a făcut odată un preot bătrân: a fript un purcel și a dîs: — Apoi, Prea Sfinția-ta, pesce n'avem, să cumpărăm n'avem parale, dî-i purcelului acestuia să se prefacă în pesce.

— Basm fără înțeles și prost, dîse preotul mănios.

Diaconul ridea de i-se întinsese gura până la urechi.

Și așa pescarii noștri s'au întors acasă cu mâinile gōle.

În spre sēră însă, popa ér bâtea la ușa vechilului.

— Értă-mé, te rog, ér la d-ta am venit.

— Cum, tot pentru arhieru?

— Ce să facem, păcatele nōstre cele grele!

— Dér ce mai este?

— Bucătarul dîce, că ar trebui unt prospăt și unt de lemn.

— Apoi să ia.

— Mai cere... castraveți verđi... dumné-ta ai?

— Am, dér ce?

— Voim să facem un malonez sêu așa ceva, dracul sê-l scie, Dōmne iartă-mé!

— Să iei părinte, să iei, cât poțest!

— Dōmne, abia mă pōrtă piciorule, nu m'am pus jos de când cu pescuitul.

— Dér cum ai făcut cu peștele?

— Cumpărai puțin... și, punându-se pe marginea scaunului, zădaugă: Acu încă și alt necaz.

— Ce fel?

— Tot clirosul s'a îmbătut, s'au îmbrăcat ca irozii și diaconul e beat și dascălul chiar. S'a incurcat și notarul cu dênșii, și acuma să auđi la cărciumă, ce cântece trag, nisce solo și nisce trolu, că te apucă florii. Ce să-ți mai spun, îl scii pe diacon. Ce glas! Ca de leu, n'u alt-ceva! — Nu sciu, ce să fac, mă tern, că n'au să pôtă sluji mâne.

— Ér îți faci singur spaimă, se vor trezi ei!

— Dér cum? diaconul urlă de s'aude tocmai la Frumōsa și tot franțuzesce.

— Dér de unde scie el franțuzesce?

— Așa pe lângă boerî a învățat și el câte ceva, și acu o întorče cum îi vine.

— De ce nu te-ai dus la cărciumă să le spui?

— Dér tac!, chir Iōne, pōți să le spui ceva? De dascălul nostru și arhierului i-a fost de a scăpăra.

— Cum de a scăpăra?

— Ia așa. L'au pus pe dascăl mai anul trecut la canon și l'au trimes la curtea prea Sfinției Sale, să lucreze la cele mai grele trebî: tăia lemne, căra apă, săpa la pământ. Atunci într'o dî l'a trimes iconomul la apă cu sacaua. A plecat și nu s'a mai întors. Vr'o două săptămâni l'au căutat și l'au găsit, dér ce 'ți e bun: nici tu cal, nici tu saca, nimica; se vede, că a vëndut tot și paralele le-a bătut! Arhierul auđend a dîs: Dați-l ciorelor înapoi acasă, că rămân fără cai.

— Ei verđi? Așa pōmă-i dascălul nostru!... Ce omeni avem aici în sat! Mai

atunci trebuie să se lapede de angâmfarea ce le stăpânesce, și să nu vră a mai figura, ca „națiune”. Niciodată nu se va recunoște aici existența unei națiuni române, sârbesci, ori slovace. Alt punct de plecare, ce ar pute să ducă la scop nu este dăr, decât recunoșterea națiunii ungare unitare și nedespărțite, care cuprinde în sine întreaga populațiune a Ungariei, și recunoșterea statului unitar maghiar, care trebuie să aibă limba lui proprie. A cere, ca limbile naționalităților să fie considerate egale cu limba statului, este o curată nebunie, și curată nebunie este de a pretinde, ca statul, să dea limbilor naționalităților îngrijirea, ce poate să o dea limbii sale proprii.

Nici una dintre acestea naționalități nu are vre-o pretensiune istorică sau materială la o poziție deosebită politică, ori teritorială, care să samene măcar pe departe cu autonomia. Slovaci până Ian Kollar s'au mărturisit ca Unguri, când ca mulțămire pentru revoluțiunea dela 1848, în anii 50, când ei au cerut o Slovacie autonomă, au fost luați în ris, ca și Românii, cari din același incident au voit să-și ducă la sfârșit recunoșterea lor ca „națiune deosebită”. (Nu-i adevărat, căci există legea sancționată de monarch dela 1863) Și Sârbii (?), nisce oșpeți, cari după bătălia dela câmpul mierlei s'au refugiat aici, dăr nu vor voi să răspundă la marimozitatea poporului găzduitor, care li-a dat aici o patriă și privilegiu însemnate bisericești — prin aceea, că unindu-se cu elemente malcontente, vor căuta, să stăroie concesiuți pe socotela propriei limbii a statului.

După toate acestea — încheie „Pester Lloyd” — noi privim cu liniște și cu sânge rece la organizațiunea comună, ce voesc să și-o dea cele trei naționalități — și nu națiuni! — pentru dobândirea drepturilor lor naționale. Am spus-o mai de multe ori, că o înțelegere a naționalităților cu cerurile competente politice, atărna numai dela bună-voința celor dintăiu; trebuie să-și câștige numai încredere și să se arete înseși demne de încredere; celelalte nu vor lipsi apoi. Noi credem, că exemplul Sașilor ardeleni, dintre cari numai o fracțiune numerică cu totul neînsemnată mai fac pe nemulțămiiți, poate fi și pentru celelalte naționalități destul de instructiv. Sașii n'au dobândit nimic, pe câtă vreme ei umpleau colonele foilor esterne cu plângerile lor, și statul național maghiar i-a întâmpinat cu prevenire îndată-ce s'au pus pe terenul legal și constituțional, care singur poate duce la înțelegere. Numai pe această cale își pot dobândi garanții, ca naționalitățile lor, cari o mie de ani cât s'au aflat sub domnirea maghiară — Sârbii ca acuișiție nouă trebuie să fie eschiși de aici — s'au susținut aproape intacte, vor pute să trăiescă în bine și a doua mie de ani. Prin chărmarea ajutorului străin și prin amenințări de tot felul, asemenea garanții nu se pot însă dobândi, nici stărce.

SCIRILE ȚILEI.

— 15 (27) Iulie.

Pentru „Gazeta de Duminecă”. Un stimat și generos amic al fôiei noastre, de aici din Brașov, care nu ni-a dat voiă a-i descoperi și numele, a binevoit a ne pune la dispozițiune prețul de abonament la 10 exemplare din numerii de Dumineca ai „Gazetei Transilvaniei”, pentru semestrul al doilea al acestui an. Din numărôsele cereri, ce dălnic primim din diferite părți, am ales 10 înși cărora am și dispus să li-se trimită Gazeta, de Duminecă dela începutul semestrului. Numele acestora le vom publica Dumineca viitoare; deocam-dată rugăm în numele lor pe generosul dărutor să primescă cea mai sinceră mulțămire pentru darul făcut.

— o —

„Lupta religioară în Ungaria”. Sub titlul acesta a apărut o broșură în mai multe mii de exemplare, care se ocupă cu lupta, ce au provocat-o și o vor mări legile bisericești în Ungaria. Intre altele broșura scrie: „Dacă legile din Decemvre nu se vor modifica, atunci ele se vor șterge”. Adresându-se cătră creștinii dăce: „Cui i-s'a dat cuvânt, acela să vorbescă; cine scie scrie, să scrie; cine se pricepe la legi să apere, ér cel ce are putere, să atace. Ne luptăm, ca odniôră, contra păgânilor. De Turci și Tataři am scăpat; Dómne, scapâne și de tirănia păgânilor moderni”. Broșura încheiând dăce: „Vor fi mari sguđuri și nu puțin vor suferi martiriu... Nu vrem să fim păgani! Vrem să rămănem Maghiari și patrioți fideli. Nu ne lăpădam nici de patriă, nici de religiune. Inima noastră arde și sufletul ni-e curajos, vom susține bărbătesce lupta. Conducătorilor, conduceți poporul, înainte!” Să ne stringem rândurile, să apărăm, să atacăm. Cel slab desperază, oel tare merge înainte. Noi suntem tari! Inainte cu crucea, înainte!”

— o —

De-ale diplomaților. Țilele trecute Majestatea Sa monarchul nostru a primit în audiență pe cancelarul german *Hohenlohe* în Ischl. Curând după acesta a mers la Ischl ministrul comun de esterne austro-ungar contele *Goluchowski*. Acum se anunță, că *Goluchowski* s'a dus la Ausse la cancelarul german. Visitele aceste se aduc în legătură cu evenimentele politice din Balcani.

— o —

Contra beuturilor. Cine nu vede stricăciunea grôznică adusă pe capul omeniei prin beuturi, și cu deosebire prin vinars! Patima această urită și omoritoare de nemuri este lătită peste tot pământul și precum de repeți-te-ori amarătat bărbății luminați ai tuturor popôrelor culte au luat măsurii de apărare în contra acestui pericul. E lucru firesc dăr, că după-ce și la poporul nostru este încuibată această bôla a vieții mult mai tare, decât a-o puté desrădăcina în timp scurt și numai cu vorbe gôle, ni-se impune datorința, de-a lua și noi măsurii, seriose, căci ajuns odată réul la os, nu-l vom mai puté delătura. S'au făcut în multe locuri așa numite *Reuniuni* de

temperanță, cari ar fi fôrte de dorit să se introducă și la poporul nostru. La această ne dă un puternic îndemn faptul, că lumea totă s'a pornit în contra beuturilor, cari nu sunt alt-ceva decât venin pentru omeni. Nu de mult s'a pornit, după cum am arătat Dumineca trecută, o miscare chiar în Academia de medicină din Paris contra beuturilor, ér acuma cetim, că în țilele de 20 - 22 August n. se va ține al *cincelea congres internațional în Basel (Elveția) contra beuturilor spirțuoase*. La această adunare vor puté lua parte toți aceia, cari nu béu astfel de beuturi și peste tot se va vorbi și decide numai asupra unor lucruri, ce ating desrădăcinarea acestei patime urite din popôre. Sunt îmbucurătoare astfel de porniri, noi însă nu trebuie să așteptăm, ca străinii să ne vină în ajutor, ci să căutăm a ne vindeca noi de noi. De-ocam-dată ar fi timpul să mai lăsăm din datinile acelea păgubitoare și necreștinesci, de-a face beții de vinars pe la pomeni și oșpețe, respindu-ne averea și ruinându-ne sănătatea trupescă și sufletescă.

— o —

Nenorocirea dela Brăx. Mare nenorocire s'a întâmplat țilele acestea într'un orașel din Bohemia, numit Brăx. Inapropierea acestui orașel sunt mine de cărbuni. S'au tot scos cărbuni și s'au găurit în urma această pământul așa de tare, încât acum s'a primejduit orașul în partea lui cea mai frumoasă. Dărându-se adecă pământul în formă de găuri, s'au prăbușit strade întregi, dimpreună cu gara orașului și o parte a liniei ferate *Aussig-Tepliza*. Nenorocii locuitori, rămași pe strade, trebuiră să vadă cu ochii, cum li-se crăpă casele, cufundându-se în pământ. Se spune, că numărul caselor parte părăsite, parte dărimate, e de vre-o 77. Mai bine de 2462 de persoane au rămas fără de adăpost. Acești nenorocii sunt în mare parte așăți prin școle și pe la alți binevoitori, partea cea mai mare însă stă sub cerul liber. Ceea ce au puté scote de prin case, au așățat grămadă la un loc, care este pădit de ostășime. S'au suricat și canalurile, (scocurile) prin cari se aducea apa în oraș, așa că nu mai aveau bieții omeni nici măcar apă de béut. Pagubele sunt fôrte mari. Se așteptă încă dărămături nouă. Poporațiunea e cuprinsă și acum de mare spaimă. Se aud sguđuri în pământ, asemenea gemetelor năbușite. Pământul se așăță, rămănând nisce găuri mari la suprafața locului. Din toate părțile au mers omeni, ca să vadă nenorocirea la fața locului. S'au trimis nenorociiților ajutoare în bani; guvernul a votat pentru ei un ajutor de 100,000 fl.

— o —

Adunări. Despărț. XVI (Selagian-Chioran) își va ține adunarea la 11 August n. în *Șimleul-Silvaniei*. În aceeași dă se va ține la Șimleu și adunarea generală a „Reuniunii femeilor române sêlăgene”, împreună cu o esposițiă de lucruri de mână temeesci. — Despărț. XXXII (D.-St.-Mărtin) al Asociațiunei își va ține adunarea la 11 August n. în *Dicio-Sân-Mărtin*. — Despărț. VIII (Deva) al „Asociațiunei” își va ține adunarea la 3 August st. n. în *Deva*. La toate acestea adunări se invită toți Românii doritori de însaintarea nămului.

— o —

Logodue. D-l *Andrei Bidu*, comerciant în Brașov, s'a logodit cu d-ra *Maria Mar-*

culescu din București. — D-l Drd. *Iuliu Popescu* s'a logodit cu d-ra *Maria Chioresanu* din Turda. — Dorim fericire tinerelor părechi.

— o —

Concert. Musica orașenescă concertă Duminecă în 28 Iulie n. în grădina hotelului Central Nr. 1. Programul de 10 puncte e ales. Intre altele se va esecuta melodia pentru cor „Si vous n'avez rien a me dire”, fantasia română „o sêră în Carpați”, Intermezzo din „Cavalleria rusticana”, Potpuriu „Wiener Leben” etc. Inceputul la 8 ore sêra.

Reuniune de consum în Făgăraș.

Făgăraș, Iulie 1895.

S'a scris mult și în multe forme despre classa de mijloc, și spre bucuria noastră a tuturor, pare că Românii noștri încep a se desmeteci pe încetul, dăr fôrte pe încetul

Este greu a pleca pe terene necunoscute, mai ales când ești copleșit din toate părțile de poveri, cari se lasă pe umerii tăi ca pietrele de mără, este greu să începi un lucru nou, când nici cele începute nu sunt terminate.

Recunoșcem, că am făcut un pas însemnat pe toate terenele, dăr trebuie să recunoșcem și aceea, că la o clasă de mijloc compactă, la o burghesime românescă, ne-am cugetat mai puțin; cu alte cuvinte, am fost prea nepăsători față de meseriașii noștri.

Trebuie să ne cuprindă mila, când trecem prin orașele frumosului nostru Ardel și nu întălnim aproape pe nimeni dintre Români, care se facă parte din această braună a societății.

Nu voiți să amintesc alte centre unde tot cam așa stau lucrurile, de nu cum-va mai réu, ci mă mărginesc la orașelul acesta Făgăraș, care e un picur de streini în marea masă românescă.

Ce ar fi mai natural, decât de-a vedé peste tot locul mișcare românescă, firme românesci; ce ar fi mai natural, decât ca banii noștri adunați cu atăta sudore să trecă la Români, cari la rândul lor se-iverse pe altă cale érași în pungile noastre?

Durere însă, lucrurile stau chiar intors. Streinii sunt aici la putere, și noi suntem siliți a ne ajuta chiar și de potcovari streini!

Nu-i vorba, Românii au de-a purta mari lupte pe toate terenele, dăr nici de acest tereu nu trebuie să uităm.

Streinii se incuibă între noi și ne copleșesc. Vin ca cărpaci, boltași cu tămăie și cuișore, și se îmbogățesc din sudorea noastră; vin ca rotari și măsari, ca să-și facă mai apoi trăsuri și oblone la ferestri.

Până când tot așa? Până când vom mai privi cu mâine în sin boerirea veneticilor în mijlocul nostru?

răi decât Tătarii, mai dăse popa ținând mâna pe clampa uși, abia am găsit vre-o câte-va femei și babe, ca să spele podelele în biserică. N'au nici pic de dragoste pentru Dumneșeu!

— Apoi nu-i trăba d-tale să te îngrijesci de podelele bisericești.

— Așa, ț-i-ai găsit... decât-s toți beți, ca nisce porci, morți beți cu toții. Plecăciune, să mă ertă, mai dăse eșind pe ușă. Bucătarul se laudă: — Ț-i-oiu trânti o masă, de nici un arhieriu pe lume n'a văđut mai bună, eu, dăce, sciu gusturile arhieresci și toate bucatele, ce le plac lor.

— Numai decât vrăi să se alégă ceva, i-a dăis vechilul rîđend, să nu-i dai de beut, că-ți face o mâncare de te va pomeni arhieriu!

— Săracul de mine și de mine! d'apoi eu iam dat...

A doua-dă după pescuirea cea îmbelșugată era sêrbătoare. Clopotele bisericești dela „Vorniceii” sunau, ca în ția de Paști. O drôe de băeți se întreceau, care de care, să tóce mai frumos, așa că pălămarul, pe care și fără de acesta îl durea

capul după beția din ția trecută, se văđu nevoit să ieie o prăjină și să-i alunge din clopotniță; dăr nu apucase a-i întări dela tócă, și dracii se apucară de bănănit clopotele. Moș Gavril i-a dat de mii de ori la mama dracilor și a apucat spre jupănul Ițic, ca să-și mai potolescă arsura din gătlee. Mic și mare, voind să vadă pe Prea Sfinția Sa, eșiseră din cocióbe, bordee și case, se grămădiseră împrejurul bisericești și crășmei, că nu veneau tocmăi de parte una de alta... Locuitorii se îmbrăcaseră cu ce aveau mai frumos. Mai aproape de biserică pe nisce pietre ședea toate babele și femeile din sat; náramele lor albe și testemelele negre se deosebiau ciudat de barășurile și stacojii ale nevestelor tinere și ale fetelor. Mai deoparte, aproape de crășmă, moșnegii îmbrăcați cu itări ori cu berneveci, cu sumane și fără, numai în cămeși, povesteau de cele trecute, și din când în când tot aruncau câte o căutătură la jupănul Ițic. Flăcăii și flăcăoanii g meau, rideau, uitându-se la fete, cari umblau încóce și încolo. Alți tineri se trânteau, ca să-și arete puterile, ridicân-

du-se unul pe altul de brău. Printre lumea de jos, prostimea satului, se plimba și lumea alésă, aristocrătiunea: Preotésa îmbrăcată cu rochie albastră de cit și strinsă de mai nu putea să răsufle, decoltată, de mai nu-i eșiau sîni afară și cu pălărie galbină de pae împododită cu flori roșii, se ținea de mână cu diaconița, era frumos și cu gust dichisită. Lângă preotésă mergea notarul, om slăbănog, șont și cam ghebos, ras la mustețe, fără barbă și cu părul uns de-icurga unsórea. Notarul părea tare vesel și mereu tot șoptea la urechea preotesei și o făcea să ridă și să se înroșescă.

Tot „civilii”, adecă îmbrăcați ca și notarul cu surtuce, șepci și pantalonii peste tureci, se primblau și trei feciori boeresci privind cu ciudă la norocosul notar. În pridvorul bisericești profesorul cu școlarii repetau un cântec, ca să întâmpine după cuviință pe Sfințitul Pavel.

Se sciea, că trebuia să vie spre sêră, dăr mai pe urmă venise un om dela blăgocin și insciințase pe preot, că Preasfântul vine pe la amiață. S'a cam îngrijit popa; una, că masa putea să nu fie gata,

și apoi clirosul încă nu-și venise în fire după cheful, ce trăsese în ția de ert. Lumea flămândă se temea, să se repedă să imbuce câte ceva, căci arhieriu putea veni nici nu scii când.

Era pe la 11 césuri, sórele ardea adevărat ca în luna lui Iunie, era o nádușală de nu-ți găseai loc. Toți sufereau, dăr nime nu gânda să se ducă pe acasă.

Pălămarul se uita la umbra clopotniței, care era la dănsul cel mai bun ceasornic. — Li amăđă, du-te de spune părintelui, — dăse el unui băiat, și apucând el singur capetele frânghiilor atárnate de limbile clopotelor, a început întâi încet, apoi mai tare și mai tare a face așa minuni, că băeții numai se uitau unul la altul și rideau de mulțămire. Tot clerul în vestiminte nouă stătea în pridvor, de unde dăse afară pe profesor și pe școlarii. Toți se uitau pe drumul, ce mergea spre mănăstirea Frumósă. Pe drum se arătă un călăret, care alerga spre sat cât ce-i putea calul.

— Uitați-vă, s'a auđit prin mulțime, trebuie să fie vr'un trimes dela Frumósă.

Mă mărginesc la Făgăraș. În anii de pe urmă se făcuse svon mare despre o „reuniune de consum“ asemenea celei din Blăși, care ar fi fost un mijloc puternic, pentru a ne scăpa de exploatarea streinilor. Vestea a fost intimpinată din partea tuturor Românilor de bine cu însuflețire nespuse. Fiă-care își dădea: dără-dără vom pute scutura de pe grumazul nostru pe cei neinvitați.

Acastă reuniune, cum am dīs, era să se facă după modul celei dela Blăși, care între asemenea împrejurări și-a început activitatea, sguduind cu mână puternică și desrădăcinând mândria exploataților poporului nostru.

Credeam, că noi nu vom fi mai puțin silitori, decât Blășeni, mai ales că puteam contra la un sprigin sigur din partea maselor compacte ale poporului român dintre Carpați și Olt, dér étă, că de-odată auđim, că „Bazarul nu va fi.“

Și pentru ce nu va fi? Lumea română a rămas înmărmurită, Jidano-Armenii și-au ris în pumni; au ris toți câți au știut de planul nostru.

Nu voi să ating această cestiune foarte delicată în amănuntele sale, atât însă trebuie să amintesc, că nu s'a pucea după nestrămutatul adevăr: *Mergi încet și ajungi departe.* Era se să facă de-odată lucru mare, și s'a făcut un nimica mare!

Destul de dureros. Lupta, ce e drept, ar fi fost crâncenă, căci streinii veneției sunt peste măsură întăriți, dér la urma urmelor cine-i întăresce? Nu noi?

Făgărașeni au scăpat cea mai folosită idee, au lăsat-o mōrtă, și nu ne putem esplica, pentru ce nu se mai discută acest lucru în nici un fel și formă.

Acastă reuniune, s'eu, după cum s'a fost botezat atunci, *Bazar*, ar fi fost un punct atragător pentru toți Românii de prin prejur, unde s'ar fi putut face multe, foarte multe, și reuniunea ar fi fost întărită pe încetul.

De altă parte Reuniunea ar fi fost un puternic sprigin pentru micii noștri neguțatori dela sate, creditându-le marfa necesară, după cum se face acēsta și la Blăși.

Nu ar mai fi fost siliți micii noștri neguțatori a recurge la ajutorul Jidovimei și Armenimei, care în fond se folosesc de ei, pentru-ca să le pună bețe în rōte.

Să nu desperăm însă. Bărbați cōducători ai poporului nostru nu vor pute da uitării marele interese materiale ai românilor noastre; la ei apelăm și pe ei îi rugăm, să ia din nou în mână mândrul plan al înființării „Bazarului“, ér carturării noastre să-și țină de datorință, să dea bunului nostru popor lămuririle de lipsă; să punem umăr la umăr, ca se ne smulgem din ghiarale celor ce trāsc de pe spatele noastre, ér în schimb pe dos și pe față ne batjocuresc și ne haiduesc.

Credem dér și sperăm tare, că punerea în praxă a ideii Bazarului se va discuta de nou, cu mai multă stăruință și se va și rea-

lisa. Acest lucru trebuie să-l facem dintr'un înalt punct de vedere românesc, din acela al convingerii, că avem putere de-a ne manifesta pe acest teren, și că a trecut vremea, când Românul se lăsa să fiă purtat și dīua cu lumina.

Tiberius.

Cântecul lui Iancu.

Brașov, Iulie 1895.

Domnule Redactor! La apelul literar al D-lui profesor gimn. *Sim. Fl. Marianu* din Suceva, publicat în nr. 137 al „Gazetei Trans.“, imi iau voiă a comunica cântecul de mai jos al lui Avram Iancu, prefectul munților apusenți în 1848—49, pe care l'am auđit dela *Nicolae Begnescu*, fost pe acel timp învățător la școala română neunită din Cămpeni.

Begnescu, pentru organul lui cel extra-ordinar de cântat, a fost chemat mai târziu de Metropolitul *Șaguna* la Sibii, ér de aci a fost scos după aceea și tras la Blăși de fiă iertatul *Timoteiu Cipariu*, cu scop de-a introduce uniformitate de cântări în bisericile noastre, unită și neunită, pentru ca precum nu se deosebesc aceste biserici în ale ritului și tipicului, așa să fiă uniforme și în cântări, glasuri, tropare, podobii, precesne și altele.

Până la venirea lui Begnescu, în biserica neunită domnia școala directorului de preparanđi *Moise Fulea*, ai cărui școlari și adepți cântau lin și cam pițigăiat; ér la Blăși, la uniți, apucase școala lui *Gruia*, care cânta mult mai tonic și mai heroic.

Begnescu, venind dela Arad la Cămpeni și de aci, cum am arătat, la Sibii și apoi la Blăși, unifică cele două metode de cântat într'unul foarte potrivit, care dură până veniri noi profesori de musică, cu notele și corurile lor, cărora m'ași închina și eu cu tot sufletul, de nu ar călca așa fără de cruțare prosodia limbei românești.

Cântecul Iancului, pe care Begnescu îl cânta atât de frumos, este următorul:

Iancu dela Vidra plēcă
Ca dreptate să ne facă.
Frunză verde crastavete
Dōmne ține pe *D'Azente!*
Frunză verde trei băuți
Să trāscă și *Bărnuț*.
Frunză verde, leuștean
Trāscă și *Lorian*.
Frunză verde și un ban
Ecă vine și *Orban*.
Pe dealul Feleacului,
Merge oșteă Iancului,
De-alungul Mureșului
Stă oșteă *Severului*.

Scrie Iancu-o cărticea
Și-o trimite la *Sentea*,
Da *Sentea* că-i răspunde:
Iancule, *Măria-ta*
De-ași avé eu oșteă ta
Drept la *Pesta* ași pleca
De șapte părți foc i-ași da
Pe *Kossuth* l'ași boteza.
De când e *Koș* împărat
Moții 'n pat nu s'au culcat
Și *Românii* dela țeră
Sunt tractați cu nisce fiéră,
Impușcați și spēndurați
Și prin temniți infundați.
Lasă, Iancule, *Cămpenii*
Hai, ca să scăpăm țerenii
Că muntenii fără țeră*)
Nu pot trăi într'o veră.

La întrebarea d-lui *Marian*, că ce este a se înțelege sub cuvântul „goară“ din versurile:

Numai carul Iancului
Șede'n culmea dealului,
Nici nu sue, nici cobōră,
Ci șede pe loc de goară,

răspund, că sub cuvântul „goară“ este a se înțelege goană. Locuitorii munților lui Iancu în multe cuvinte schimbă pe *n* în *r*; așa căre în loc de căne etc. Mai pe larg a se vedé broșura d-lor *Frāncu* și *Candrea*, privitoare la *Moți*.

Axentie Severu.

Din Bucovina.

11 Iulie 1895.

Mănăstirea Voronețului. Când s'a împreunat Bucovina cu împărăția Austriei, erau pe teritorul ei o mulțime de mănăstiri — 24 la număr. Împăratul *Iosif II* însă — afară de mănăstirile *Putnei*, *Dragomirnei* și *Suceviței* — toate celelalte le-a desființat și a compus din partea cea mai mare a proprietăților lor mărșul Fond religios al bisericii ortodox-orientale, spre susținerea clerului regular și luman și spre întemeierea de școli confesionale, ca în ele să primescă junimea științele necesare, luminându-și mintea cu învățăturile bune și folosite.

Intemeiatorii mănăstirilor, după cum se știe, au fost Domnitori români, episcopi, călugări și proprietari mari. Dela ei au primit ele și moșiile cele mari, cu care au fost înzestrate. Cum devin dér *Rutenii* *Galițieni* — cu *Pihuleac* și *Smal-Stoțki* în frunte — să pretindă, ca archidieceasa bucovinēnă să se împărțescă în două jumătăți, să se susție profesori ruteni la facultatea teologică pe spesele fondului, să se despice seminarul în două părți egale, să aibă dumnia-lor consilieri consistoriali și cateheți, pe câți români, pe atâta și ruteni, să aibă vicar general și chiar și ar-

*) *Moții* înțeleg sub „țeră“ tot ce e afară de munți, adecă câmp, câmpia etc.

chiereu rutean, în scurt: să aibă aristocrația rutenă, susținută cu bani din fond românesc? Cum de vin ei la ast-fel de idei ciudate, ba chiar și fixe, acēsta nu-mi pot esplica. Mare obrănciă!

Cred, că deputații noștri și boerii — elita Bucovinei — n'or tăce, stând cu mâinile încrucișate, ci vor da răspuns convenit la aspirațiunile nedrepte, făcute din partea unor venetici, cari chiar ei înșiși rid în fine, vădēnd, că cer ceea ce n'au dreptul să ceră. Și guvernul i. n. pare a-i sprijini pe cei cu „pia desideria“ în pretenșiunile lor nebasate, și a nu pune nici un preț pe originea istorică a bisericii ortodoxe și a fondului ei.

Dér să trec peste partea politică la cea archeologică. Era într'adevăr datoria celor îndreptățiți și competenți, ca să porțe grijă, ca mănăstirile, chiar și cele desființate, măcar că cele mai multe din ele au devenit biserici parohiale, să se conserve întru întregitatea lor, să fiă ferite de ori-ce stricare și ruinare, de ori-ce schimosire și influinți dăunătoare, deore-ce ele sunt odore scumpe de mare însemnătate și mărgăritare de mult preț pentru țeră. Ele varsă lumină multă asupra trecutului, ne dau lămurire indestulătoare asupra începuturilor istorice ale țerei acesteia. Ele sunt reminiscențe plăcute, ce ne însuflă admirațiune și respect profund față de bărbații, ce le-au întemeiat și cari au fost mărșii prin faptele lor.

Desconsiderarea monumentelor istorice este un atentat, o lovitură de mōrte dată istoriei țerei și tot-odată și bisericii, căci ele sunt argumente netăgăduibile față de inimicii noștri, ce ne negă îndreptățirea de existență ca popor băștinaș în părțile acestea dela marginele septentrionale ale românității. Ele ne dau mai departe mărturie despre timpurile vechi, despre moșii și strămoșii noștri, cum-că ei într'adevăr au viețuit ore-când, dela cari ne tragem și noi Românii.

Cât de tare s'au interesat bărbații din clică de integritatea și conservarea instituțiilor vechi mănăstirești, cari — după cum s'a dīs — sunt de un preț nespuse de mare istoric și archeologic, cât de bine au știut să grijescă de ele și cât de multămitori s'au arătat ei față de ctitorii și bine-făcătorii lor, vedem și din aceea, că pe timpul clicaismului multe lucruri antice s'au pierdut, ori s'au nimicit, apoi și din pilda următoare, aducēnd înainte istoria întemeierii și conservării mănăstirii *Voronețului*.

Acastă mănăstire, situată în partea sud-estică a Bucovinei, între munți acoperiți cu brađi pletoși, aprōpe de orașelul *Gura-humorului* și de apa *Moldovei*, ce curge repede la vale, a fost întemeiată de *Domnitorul Moldovei Ștefan cel mare* în anul 1480. Intre anii adecă 1477 și 1480 a suferit acest *Domnitor* mari nenorociri familiare, murindu-i soția sa a doua, *Măria de Măgor*, și fiul său *Bogdan*, apoi a treia soție și fiul său *Petru*, și de

Părintele *Sofron* numai s'a îngălbenit, simția cum i-se răcesce sângele. Călărețul a dat într'o parte și s'a făcut nevēđut după casele din marginea satului.

— Pōte să nu fie trimes, pōte-i vr'un țeran, dīse diaconul cu glas răgușit. Se vede, că „irođii“ nu eșiseră încă dintr'insul.

Popa auđēnd asta s'a făcut foc.

— Destul, diacone, ce-ți mai bați limba, unde s'a vēđut să alunge țeranul calul așa degēba, dōr n'a înēbunit. Trebuie să fie trimes de blagocin.

— Apoi *Sfinția-Ta* să veđi acu o vacă fugēnd, și tot ți-s'ar părea că-i dela blagocin, răspunde diaconul cu dispreț. — Unii au început a ride.

— Destul, destul, diacone.

— *Ti...!* să fie acu o oca de borș, ce bine mi-ar prinde, parcă-i pojar înuntru! Ce dīci, dascăle?

— Ar fi bine, părinte diacone, nu-i vorbă, dér mai bine ar fi o oca de vin.

— Vine, vine, iacătă-l'ii. — A strigat mulțimea.

După un stog mare de fân din dosul bisericii, s'a arătat un om călare pe o drăglă și venea drept spre biserică. Era pālamarul dela *Frumōsa*, călare pe iapa preotului *Arghir*. Omul era îmbrăcat cu anterele gălbui, cu pālăria pe ceafă și picioarele îi ajuungeau mai până sub pantecele calului. Cu biciușca neconținut jărpăea în dreapta și 'n stânga pe bietul dobitoac.

— Vine, vine, sosesc! strigă pālamarul, apropiindu-se de biserică și de abia mai ținēndu-se pe cal — s'a pus în trāsura.

N'a mântuit bine și se arată pe drum un nour de praf, înainte venia o cărucioră, după dēnsa o caretă cu șese cai și apoi o trāsura mare descoperită cu patru cai. Părintele *Sofron* s'a minunat, că n'a murit de trică vădēndu-le.

— Gata-s tōte? întrebă bietul popă pe diacon.

— Se înțelege. Mai incape vorbă? răspunde diaconul sughițând.

— Pe pistol îi șters?

— Șters...

— Antemisul l'ai desvilit...

— Desvilit..

— Tu, măcar puțină tāmăie ar trebui să rugumi, că puți a rachiu, ca dintr'un butoiu.

— Asta se pōte! Am cōstit frumușel!

— Da, de cinstē!... Dér regula n'ai uitat'o cum trebuie să l'întēpinăm?

— Nu, nu...

— Caută.. Și pe tine dascăle, te rog când vei începe a spune „Dōmne miluesce“ de 40 de ori, să nu inghiți vre-o dece, cum ți-e obiceiul. Să spui tōte binișor și lămurit!

*

Am reproduc acēsta parte din scrierea talentatului novelist *Basarabeanu*, care cu multă măestrie dă icōna morăvurilor clerului din *Basarabia*. Acum lāsăm să urmeze o schiță din morăvurile clerului din *Dobrogea*.

*

BOTEZUL.

Schiță din morăvurile clerului din *Dobrogea*.

— Dascăle, caută, de te mai dōre și mănăseaua, să știi, că nu te mai crut; trāntesc un raport la consistoriu de ț'i merg peticele, ai auđit?

— Am auđit...

Popa *Sava* furios asvērli cădelnița într'un colț, vestmintele într'altul, și aruncă o privire spre masa unde erau colacii și mierea. El era supērat pe dascăle.

— „Mă înțelegi?“

— „Nu te înțeleg.“

Dascălele *Iordache* din roșu s'a făcut stacojiu și tușese în mână.

— „Dascăle, îți spun să nu te mai dōră măsesele... ce lēcuri pui, că puți ca un butoi de basamac? Atăția colacii și miere s'a strins, parcă erau mai mulți?“

— „Sfinția ta nu știe, că omēni s'au viclenit, în loc s'o ducă la biserică o duc tōtă la Ițic, cât despre colacii, nu pot să știu... dascălele mea dīce, că în prihodul ăsta nu este zel creștinesc... numai cătră cărciumă, pe când biserica lui *Christos*!“

aceea, măhnit în sufletul său, sguduit de durere și plin de simțiri pioase și de încredere nemărginită în bunătatea lui Dumnezeu, care-i da mână de ajutor în războaiele ce le purta cu multă bărbăție, și de a fi tot-odată ferit în viitor de alte nenorociri cumplite, se hotărî să zidescă mănăstirea Voronețului spre mărirea lui Dumnezeu. Dără pe lângă acesta să mai istorisească tot-odată, că acest Domnitor sfânt, care spre fala noastră este înmormântat la mănăstirea Putnei, ar fi fost îndemnat la această faptă nobilă de un bărbat religios și cucernic, de pustnicul *Daniil*, egumenul d'ntâi al mănăstirii.

În anul 1546 s'a adaus la acest edificiu tinda edificată la porunca lui *Grigorie*, metropolitului Sucevei și al Moldovei, zugrăvindu-se pereții din lăuntru și din afară cu fresco. A mai făcut Ștefan cel mare două clopote mari, pe cari le-a dedicat mănăstirii sale, cari și în ziua de azi, când se trag, rostesc — după credința poporului — prin sunetul lor, cuvintele: Ștefan Vodă, Ștefan Vodă....

Atât Ștefan cel mare, cât și Petru VI. Rareș Vodă, George, episcopul Rădăuților, și alții au înzestrat mănăstirea aceasta cu proprietăți mari, dintre cari unele de prezent se află în stăpânirea fondului religios. Chiliale călugărilor erau pe partea sud-estică dela dânsa.

Dără precum fiă-care lucru în lume este supus întâmplărilor și stricăciunii, așa și mănăstirea aceasta a avut multe de suferit în decursul timpurilor până în zilele noastre, și acesta mai mult din cauza nepăsării celor dela putere. Așa bună-ora pereții, — cari erau până mai deunăzi zugrăviți frumos pe din afară cu icône de ale sfinților, cu raiul, cu judecata cea de pe urmă, cu ângerii ținând în mână cumpăna dreptății, cumpenind faptele cele bune și cele rele ale oamenilor, cu diavolii codăți, cu o fără cu capuri la mâni, la picioare, la aripi, la genunchi etc., — sunt astăzi pe jumătate văruiți! Pe a cui poruncă s'a făcut această netrebnicie, nu se știe!

Ce se atinge de chilii, apoi numai puține urme din ele se mai pot vedea iconele, de alt-mintrelea s'au șters și ele de pe fața pământului, ca și cum n'ar mai fi fost nici-odată, — numai oamenii cred, că sub dânsese și pe lângă clopotniță se stăea ascunse comore de bani, cari ar trebui desgropate și scose din sinul pământului.

Mulți oameni din toate părțile călătoriau la mănăstire, ca să se desfeteze la privirea ei și să admire frumuseța ei. Ași fi curios să aud, ce ar dice acum cei din România și de pe aiurea, când ar vedea această instituție monumentală pe jumătate albă, cu sfinți acoperiți cu var... ar sta cu bună seamă mai mult de cât uimiți și s'ar întrista de gospodăria clicei!...

În Cernăuți este un muzeu, în care se păstrează ori-ce lucru de caracter istoric,

așa: furculițe, cuțițe, săbii, monete, vase etc... Decă decă ast-fel de lucruri se conservă cu atâta îngrijire, cu cât mai mult ar trebui să se facă acesta cu mănăstirile din muzeul cel mare, — din întreaga țară. Dără cine să se ocupe cu această afacere atât de importantă, decă cei din clică se ocupă cu lucruri, ce mulțumesc numai interesele lor egoistice.

Mă îndrept și eu către acești domni nepăsători și le aduc înainte cântecul:

Clică, clică, clică
De-acum p'ru-ți pică
Și coronele-ți cad jos...
Straiele se schimb pe dos...

Clică, clică, clică
Tu ești de nimică...

Apoi le mai revoc în memorie cuvintele domnului Ioan Dosofteiu, care dice: *Nu-i suie fără coboriș.*

Ospătărescu.

Convocări.

Reuniunea învățătorilor români gr. cat. din arhidiaconatul părților Sătmărene, aparț. diecesei Oradane, își va ține *adunarea generală anuală* la 8 August n. c. la 9 ore din zi în comuna Vetés, la care membrii reuniunii sunt invitați.

Membrii ord. ai reun. se notifice prezidiului cu 8 zile înainte scusele pentru eventuala lor absentare; precum și doritorii de a diserta cu ocaziunea adunării, elaborează să le trimită la prezidiu tot la acel termen.

Competințele și restanțele sunt a se răspunde până la 1. August.

Programa: 1) Celebrarea cultului divin la 7 ore dim.; 2) Deschiderea ședinței; 3) Raportul comitetului; 4) Alegerea comisiunilor, și anume: a) comisiunea candidatoare, b) pentru scontarea casei reuniunii, c) pentru conscrierea membrilor noi și încasarea tacselor, d) pentru censurarea disertațiilor înaintate la prezidiu; 5) Raportul comisiunilor; 6) Alegerea biroului, a comitetului și a prezidenților cercurilor filiali; 7) Citirea disertațiilor aprobate prin comisiunea respectivă. 8) Propuneri practice; 9) Defigerea locului și a timpului adunării generalei procsime; 10) Propuneri diverse referitoare la înaintarea scopului reuniunii.

Carei, 20 Iulie 1895.

Gavrila Lazar, Georgiu Murășan,
protop. distr. Carei. preș. notar.

Spre orientare: În ziua adunării prânzul comun de persoană 1 fl. 10 cr.; ăr prețul de intrare la petrecerea de vară aranjată de corpul inv. și junimea studioasă în favorul reuniunii și școlii din Vetés, va fi: de persoană 80 cr., de familie 2 fl.

La Zsadány atât dimineața la 5 și 9, cât și seara la 7 ore vor sta căruțe la dispoziția onoratului public.

Reuniunea învățătorilor rom. gr. or. din districtul VIII al arhiececei transilvane este convocată în adunare generală pe ziua de 27 August st. v. c. și următoarele în comuna *Jabenița*, invitându-se prin acesta la participare toți iubitorii de școlă.

Program: 1) După săvârșirea s. liturghii cu chiamarea sântului Duch în biserica română din *Jabenița* urmază deschiderea ședinței și constituirea; 2) Raportul comitetului despre activitatea sa și mersul afacerilor reuniunii în decursul anului expirat; 3) Parabola evanghelică „Fiul cel rățacit“, prelegere metodică din religione de inv. Iosif Popescu; 4) „Technica cetitului“ cu literile mobile, prelegere pract. cu cursul I de școlă, de inv. D. Moisin; 5) „Colonizarea Daciei“, prelegere pract. din istoria cu cursul III de școlă, de inv. I. Cofariu; 6) Raportul comisiunii esmise pentru censurarea raportului general al comitetului, cu propunerile sale; 7) „Omul în luptă cu natura“, disertațiune de inv. I. Popescu; 8) „Munții apuseni“, prelegere pract. din geografică cu curs VI de școlă de inv. G. Truța; 9) „Regula de trei și a societății“, prel. pract. din comput., cu curs V și VI de școlă, de inv. D. Moisin; 10) „Disciplina în școlă“, disertațiune de inv. Gregoriu Nicoră.

Reghin, din ședința comitetului reuniunii, ținută la 27 Iunie st. v. 1895.

Nicolau Maneguițiu mp. Dumitru Moisin mp.
președinte notar.

Petreceri.

O petrecere de vară se va aranja din partea corpului învățătoresc și a junimei studioase la 8 August. n. c. în comuna Vetés, cu ocaziunea adunării generale a „Reuniunii învățătorilor gr. cat. din Arhidiaconatul părților Sătmărene“.

Intrarea: de persoană 80 cr., de familie 2 fl. Suprasolvirile se vor chita pe cale diaristică. Venitul curat este destinat în favorul casei reuniunii și școlii gr. cat. din Vetés. Spre orientare: În ziua adunării prânzul comun și cina pe lângă prețuri moderate. La Zsadány atât dimineața la 5 și 9, cât și seara la 7 ore vor sta căruțe la dispoziția onoratului public.

Petrecere cu joc se va aranja Joi, în 1 August (sf. Ilie) n. c. în grădina școlii din Săliște. Inceputul la 12 ore din zi. Intrarea de persoană 50 cr., de familie 1 fl. Venitul curat e destinat fondului merit pentru ajutorarea studenților sărași din Săliște. La cas de timp nefavorabil, petrecerea se va ține în sala școlii. — Tinerimea studioasă din Săliște.

Măestrii jococari din *Lugoșiu* vor da o petrecere de joc Joi, în 1 August n. c. în grădina otelului „Concordia“. Inceputul la 8 ore seara. Intrarea: de familie 1 fl. 20 cr., de persoană 50 cr. Venitul curat e destinat pentru darurile, ce se vor procura pe seama

sf. bisericii gr. or. române din *Lugoșiu*. Ofertele marinimose se vor ouita cu mulțumită pe cale diaristică. La cas de timp nefavorabil petrecerea se va ține Duminecă în 4 August n.

Corul mixt din *Orăștie*, sub conducerea dirigentului său, d-l învățător *Ioan Branga*, invitat din partea subsemnatului comitet, va da Duminecă în 4 August n. c. în pavilionul dela hotelul „Sora“ din *Alba-Iulia* un *Concert*. Inceputul precis la 7 1/2 ore seara. Intrarea: de persoană: Locul I. 1 fl. Locul II. 80 cr. Parterre 60 cr. După concert urmază dans. Comitetul arangiator: Dr. Ioan Marciac, președinte; Publiu Rozor, cassar; Iosif Cirlea, controlor. Urmază alți 17 membrii în comitet.

Venitul curat e destinat: jumătate pentru corul mixt din *Orăștie*, jumătate pentru despărțământul *Alba-Iulia* al „Asociațiunii transilvane“. Suprasolvirile se chiteză în public.

Programa: 1) „Deșteptă-te Române“, cor mixt cu acompaniare de pian, de G. Musicescu; 2) „Taci bărbate“, cor cu solf de I. Vidu; 3) „Gintea latină“, potpouri pentru pian de Carol Cirillo, executată de D-na Maria Corvin; 4) „Retour Victorieux“, cor mixt de H. Bianchi; 5) „Fragment din satira a III-a“, de Eminescu, declamată de D-na Margareta Moldovan; 6) „Fântână cu trei isvôre“, cor mixt de G. Dima; 7) „Trecui Valea“, cor mixt de J. Mureșianu; 8) a) „Fost'ai Lele“, b) „Dis'au badea“, coruri mixte cu acompaniare de pian, de G. Musicescu; 9) „Bobocele și ineie“, cor bărbătesc de I. Vidu; 10) „Brăul popilor“, cor mixt de G. Musicescu.

Subsemnatul comitet arangiator invită la Petrecerea de vară împreună cu dans, ce-o va aranja în *Dicio-Sân-Mărtin* la 11 August n. c., cu ocaziunea ținerei adunării generale a despărțământului XXXII. al „Asociațiunii transilvane“. Venitul curat e destinat pentru fondul despărțământului.

Comitetul arangiator: Vasile Zehan, președinte; Simeon Căluțiu, vice-președinte, Iacob P. Macaveiu, secretar; Nicolau Todoran, cassar Emiliu Pop, controlor. Umază 18 membri în comitet. Intrarea: de persoană 1 fl., de familie 2 fl. Inceputul la ora 5 d. am. Ofertele marinimose, cari se vor chita pe cale diaristică, sunt de a se trimite la adresa D-lui director al despărțământului Vasile Zehan, avocat în *Dicio-Szent-Márton*.

Literatură.

A apărut Nr. 6 al *Bibliotecei de popularizare* a d-lor *Kalian* și *Ignat Samitca* din *Craiova*, în care se află traduse două nuvele foarte frumoase și foarte interesante ale marelui scriitor Balzac. În prima: „*Cotoul cu minge*“, avem o admirabilă și minuțioasă descriere a micii burghezii dela 1830 cu moravurile ei patriarhale, cu prejudițiile și orizontul ei mărginit. Analisa

— „Mai vorbesc?“
Dascălul tăcu, el se apropiă de icôna arhistratigului Mihail, suflă de trei ori în candelă, scupă în degete, stinse lumina-rea pusă de cărciumarul Niță la icôna Sf. Voevodă, și gata de plecare aștepta pe popa.

Prin biserică s'a răspândit un miros de unt-de-lemn amestecat cu fumul înecăcios de muc de luminare.

Părintele Sava începe a tuși.
— „De câte-ori ți-am dis să nu stingi lumina-rea cu degetele... bagă tu ceva în cap... la cine numai te gândesc?“...

— „Nu sunt eu de vină“...
— „Dăr cine, eu? Cine stinge lumina-rea cu degetele, broscioiule?“

Dascălul întorse capul, se făcu, că n'auzi poroclela popii, și începă a băjbăi căutând gaura lăcatului.

De mânie și supărare, pôte și de rachiul băt înaintea vecerniei, îi cam tremurau mâinile.

— „Nu poți găsi gaura, sarsail viclén?“

Dascălul pierdu răbdarea: le putea toate auzi dela părintele Sava, socotindu'l într'o ureche, dăr o poroclelă, care nu o mai auzise, și încă în pridvorul hramului, era din cale afară.

— „Ai să răspunzi înaintea celui de sus, părinte; pe un om ca mine din dogma bisericăscă s'el titluesci cu numiri din apocalipsis e păcat... căci și apostolul Pavel dice“...

— „Dascăle, ce s'au făcut trei colaci și patru borcane cu miere, ha?“

— „Sînția ta cauți nod în papură?“

— „Nod în papură!“

Amândoi vineți de mânie, cu ochii aprinși priveau unul la altul în față.

— „Nod în papură, cinei colaci și șese borcane? e cam mare nodul; să nu te ineci, dascăle“.

— „Adineaorea erau patru și acum s'au făcut șese!“...

— „Ei, măcar patru, dăr unde sunt?“

Dascălul Iordache avea cunoștință despre cele patru borcane, și de atâta nu prea se dădea în cêrtă, altmintrelea nu cruta el pe popa.

Dascălița, rudă cu blagocinul, bună prietină cu ajutorul administratorului, era pentru dascăl un fel de carapace, sub acoperișul căreia stătea neatins. De câte-ori a vrut popa s'el pue la canon, dăr n'a putut reuși nici-odată.

Făcea ce făcea dascălița, și în loc de canon, popa primea câte vr'o hârtie dela blagocin, care îl sfătua să se astempe, că nu e frumos pentru sluga lui Christos să pîrască pe aprăpele său.

— „Bine, lasă, nu te îmbogățesci tu cu trei colaci și patru borcane de miere, dăr vorba e să nu pui mâne la masele nimica... avem un botez și botez neobicinuit.“

— „Neobicinuit?“

Dascălul bucuros, că popa nu mai vorbesce de borcane, cu capul plecat ascultă.

— „Dacă nu te superi S-ția ta, așa vrea să șciu pe cine botezăm? Ion Gavrilă a botezat, Ilinca Mântulésă așșidera... rămâne Carp a lui Trifon...“

— „Pe Suliman il cunosci?“

— „Cum nu“...

— „Pe fratele său Alibei il cunosci?“

— „Potcovarul?“

— „Potcovarul; fiica sa e măritată după Alexe Sprâncăna, lăcătușul; săptămâna trecută ea a născut un prunc, pe care țiganiil vor s'el boteze în legea creștinăscă.“

— „D'apoi hogea?“

— „Ce are a face hogea, dascăle?“

— „S-ția ta nu știi, că tabăra lor a sosit din Ruscuiuc și că sunt de legea lui Mohamet“.

— „Bre, ce spui? apoi sunt creștini, vin la biserică noastră... se cunună...“

— „Se cunună ei aici, dăr când se duc în Turcia, din nou se fac Musulmani“.

— „Ôre așa să fiă cum povestesci tu, Iordache?“

Popa, ca fiă-care Român, era poet în suflet, numai decăt fantasia a început a'i zugrăvi nise tablouri, unul mai frumos decăt altul.

— „Dacă de bună seamă voui boteza pe toți țiganiil și voui deveni un fel de Kiril și Metodiu al Țiganilor... da ce, decăt des-“

psihologică a iubirii dintre pictorul de Sommervieux și candida Augustina, este admirabil făcută și sfârșitul tragic al acestei iubiri emoționează și înduioșează până la lacrimi. A doua: „*Facino Cano*” este o povestire fantastică și bizară despre un nobil Venețian din familia regală, care ajunge în cele din urmă lautar prin căciomile din împrejurimile Parisului. În ambele aceste nuvele cetitorul va rămâne fermecat de spiritul de obsesivitate, pe care autorul îl posedă în cel mai înalt grad. Volumul este precedat de o prefață a traducătorului, făcută după celebra critică a lui Taine, prefață, care cuprinde și biografia autorului. Volumul constă din 97 pag. și costă numai 30 bani (15 cr.) Pentru ușurința mai bine este a abona de-odată 12 numere, cari costă 3 lei 60 bani (1 fl. 50 cr.) Aceste cărți sunt admirabil de eficiente.

In editura tipografiei „*Aurora*” A. Todoran din Gherla au apărut: „*Doi turturele de aur*, poveste populară de Laurențiu Ciorbea”, și: „*De când se numește femeia porumbiță*”, poveste pop. de L. Ciorbea”. Prețul câte 10 cr.

Memorii din 1848/49 de Vasile Moldovan, broșură elegantă, de 11 cote, format 8°. Prețul unui exemplar e: 50 cr. sau 1 coroniță, plus 5 cr. porto postal; pentru România și străinătate 1 franc 50 bani. Comandele se pot face la adresa: Traian H. Pop, publicist, Brașov (Brassó) sau la administrația „*Gazetei Transilvaniei*”.

In tipografia „A. Mureșianu” din Brașov a apărut: *Povestiri economice despre grădinarit, economia câmpului, vierii și pădurii* de Ioan Georgescu. O carte foarte folositoare pentru plugari, scrisă în stil ușor de priceput. Cartea are 136 pag. și costă 25 cr. De vânzare la tipografia A. Mureșianu în Brașov, și la autorul în Scorei (p. u. Alsó-Porumbák).

Din „*Biblioteca pentru toți*”, ce apare în editura librăriei Carol Müller din București, au ieșit până acum 10 volume. Al nouălea volum este: *Castelul Peleş, schiță istorică și descriptivă* de Leo Bachelin, traducția de D. Stăncescu, er al 10-lea volum: „*Novele și schițe*, traducere de T. Maiorescu și Livia M.” Tote aceste 10 volume costă împreună 3 lei, separat costă volumul 30 bani. Tot la 1 și 15 a lunii apare câte-un volum, și astfel într-un an apar 24 volume, cari abonate de-odată înainte costă numai 7 lei. În asemănare cu mărirea cărților, prețul acesta e cât se poate de eficient. Ce privesc cuprinsul și limba, volumele aparute până acum din „*Biblioteca pentru toți*” sunt de-o netăgăduită valoare. Materia e bine aleasă și de interes pentru orice cetitor, er traducțiile sunt făcute într-o limbă ușoară. Cu deosebire pentru bibliotecile populare recomandăm cu stăruință aceste valoroase scrieri.

Non! este titlul unei frumoase colecțiuni de scrieri diverse, de *Laura Vampa*. — 165 pag. Prețul 2 lei.

In editura librăriei *Ig. Hertz* din București (Hotel de France) a apărut: *Basta și Mihail Vitezni*, conferință ținută la Ate-neul român, de *Neculai Iorga*. Broșura, de vre-o 65 pag. form. mare, are pe pag. primă și portretul lui Mihail-Vitezni.

Arta argintăriei la Românii din Macedonia.

Lucrarea de obiecte în argint datează din timpuri depărtate; în Grecia și mai cu seamă în Italia, străbunii noștri o ridicară la o mare perfecțiune.

După căderea imperiului Roman, ca toate celelalte arte cădă și ea, și de abia în evul mediu începă din nou să reînflorască, de atunci a mers progresând până a ajuns la perfecțiunea la care o vedem astăzi.

In Peninsula Balcanică cu această artă se ocupau exclusiv numai Românii din Macedonia.

Până la anul 1850 obiectele se lucrau în argint topit și turnat în tipare, sau se făceau dintr'o bucată prin fasonarea cu ciocanul, căreia i-se da forme deosebite și la suprafață se desemnau diferite ornamente.

La această dată se afla în Vidin un meșter iscusit de origine Italian, venit din insula Malta, al cărui nume, din nefericire, nu l'am putut afla.

Tot în acest timp se afla în Vidin și un argintar Macedo-Român, anume *Gheorghe Fila*.

Acest artist, făcând cunoștință cu meșterul italian, și ca ori ce bun artist, dorind a perfecționa arta sa, se gândi cum ar face, cum ar drege să fure ceva dela meșterul italian, care, bine înțeles, căuta cât putea să ascundă secretul artei sale. Astfel *Gheorghe Fila*, tot uitându-se și er uitându-se în ascuns cum lucra meșterul italian, printr'o aptitudine extra-ordinară, reuși a pătrunde în secretul artei sale și a l'imita. Originea acestei noue meserii se datorează măestrilor din insula Malta, de unde venise fratele italian și unde spunea el, că se lucrăză argintul după metoda sa.

Gheorghe Fila, după ce mai lucră câțiva ani la Vidin, oraș ajuns renumit pe aceea vreme pentru lucrările sale artistice în argintărie, mai târziu, la anul 1855, se stabili în Bitolia (oraș în Macedonia) unde deschise un atelier și începă a introduce noua metodă de lucrare a obiectelor în argint.

Acosta artă nouă e cunoscută de atunci în Turcia sub denumirea de „*Sirmatiró*” sau „*Filigran*”, de ore-ce ea constă în a se lucra argintul nu în bloc topit, ci în sirmă cât de fină, din care apoi se confec-

ționează cu multă răbdare și o măiestrie miraculoasă diversele obiecte de argint.

De atunci artistul *G. Fila*, prin puterea talentului său, a adus această artă la o mare perfecțiune.

In anul 1875 Sultanul Abdul Azis a comandat meșterului *Fila* un arbore de argint unic în felul său.

Acest arbore este un cap d'operă nemimabilă. Trunchiul se arată a fi crescut din pământ, are o mulțime de frunze și fructe, er în ramurile sale sunt așezate 31 sfeșnice de argint pentru luminări de stearină. Baza arborelui este de argint masiv, reprezentând o suprafață de pământ împodobit cu trandafiri, crini, fel de fel de flori și erburi, printre cari se ved și câți-va fluturași. Pe o cracă în vârful arborelui se odihnesce un vultur ținând în cioc *Semiluna*; er la mijlocul pomului printre ramuri e fixată o colivie tot de argint pentru paseri, și d'asupra acestei colivii e așezat un basin de cristal, în care se pune apă și peștișori vii, ca să dea un farmec și mai plăcut vederii.

Arborel acesta a costat 26,000 lire otomane, și era așezat în sala tronului; actualmente se află în muzeul otoman din Constantinopol, unde atrage admirațiunea vizitatorilor.

Din atelierul neobositului *G. Fila* au ieșit mai mulți artiști distinși, cari au perfecționat cu mare râvnă arta argintăriei în filigran și au răspândit'o în totă Turcia. Obiectele lucrate în atelierul său aveau mare căutare în imperiul otoman. Renumele lui *Fila* se răspândise pretutindena, și cu ocazia Esposiției universale dela Viena, guvernul otoman trimise mai multe obiecte lucrate din atelierul meșterului *G. Fila*.

Obiectele sale au fost foarte mult admirate la acea esposițiune și medaliate cu medalia de aur.

In timpul din urmă, din cauza desastrelor financiare suferite de imperiul otoman, căutarea acestor obiecte a devenit din ce în ce mai rară, astfel că bieții artiști, cari făceau fală Turciei cu arta lor, acum sunt nevoiți să se caute existența în alte părți; fără îndoială de nu vor fi incurajați în viitor, arta argintăriei în filigran, va trebui să cadă în paguba și spre nenorocirea sermanilor noștri frați din Macedonia.

MULTE ȘI DE TOATE.

O fată, care mănă carne de om.

Se scrie cu data de 22 Iulie din *Valdenburg* (Silesia): Nu departe de *Langvattersdorf*, în colonia *Krickwiese*, trăia de un lung șir de ani pânzarul respectat și bine vădit de 70 ani, *Jungnitsch*, cu fiica-sa, o fată de 40 de ani încă necăsătorită, care conducea tot-odată economia de când murise mama sa. Inainte cu vre-o trei ani se vedeau semne de nebunie la fată, din care

causă fu internată pe speșele camunei într'o casă de nebuni. După un an fu eliberată, în firma credință, că e pe deplin vindecată. De-odată, cuprinsă erăși de un atad de nebunie, se repeși la tatăl ei, omorându-l și sfărâmându-l cu un cuțit de bucătărie; ba începă chiar să mănânce din carnea tatălui său, și acest lucru s'a continuat mai multe zile, în decursul cărora fata nici n'a mai ieșit în piță, ca să se cumpere cele de lipsă pentru mâncare. De urma acestei fapte ingrozitoare s'a dat prin aceea, că fu aflată o mână de a bătrânului, din partea unui invățacel de brutar. Ajungând lucrul la judecată, fata n'a putut fi trasă la răspundere din cauza nebuniei.

Detto.

O tinără păreche, ajunsă la căsnicie proprie, își procură cele necesarii la bucatărie dintr'o prăvălie vecină, pe carte de conto.

Lucru firesc, că în familie și peste tot la căsnicie se întrebuințea foarte multă cafea, și prin urmare poziția: *cafea* venia tare des în cărticică. De aceea comerciantul, pentru înlesuire, adaugea tot-déuna un: *detto* la vechia poziție. Acest cuvânt însă nu încăpea de loc în capul tinerei soții, venită dela sate. — Ascultă dragă — întreabă ea pe bărbatul — ce însemnă acel cuvânt: *detto*? Dér — lucru ciudat — nici bărbatul nu sciu să se spună însemnarea cuvântului. — Noi nu procurăm nici-odată: *detto*. — Și plătim atât amar de bani pentru el, adause femeia necăjită. În fine bărbatul merse la comerciant, ca să ceră deslușiri. Se înțelege de sine, că comerciantul i spuse surișând, că *detto* însemnă: *tot-aceea*. Bărbatul se întorse la cuibușor cam plecoșat, unde îl aștepta nevasta sa cu nerăbdare. La început nu dișe nici un cuvânt, cu toate bombardările temei, dér nu a putut scăpa. — Spune-mi dragă și mie, ce însemnă acel: *detto*? Bărbatul răspunde réștit: — Dcă ești chiar așa de nerăbdătoare îți spun, însemnă: *că tu draguță ești o măgăriță, și eu detto*.

Tergulul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 21 Iulie de 29.160 capete, la 22 Iulie au intrat — capete și au ieșit 82, rămânând la 23 Iulie un număr de 28.972 capete.

Se notéza marfa: năguréscă veche grea dela — cr. până la — cr marfa unăguréscă tinără grea dela 54.— cr. până la 55.— cr., de mijloc dela 53.— cr. până la 54.— cr. ușoară dela 52.— cr. până la 53.— cr.

Marfa tărănescă grea dela 40.— până la 41.— cr. de mijloc dela 41.— cr. până la 42.— cr. ușoară dela 43.— cr. până la 44.— cr.

pre tréba asta vor înșciința episcopii, dela dênșii mitropoliții, sinodul, și atunci cum? voi rămâne eu simplu preot la Trestenic, nu voi căpeta eu loc la Galați, Brăila, pôte chiar la București; dér ce, dcă va auđi despre asta... regele, pôte chiar regina. atunci... ce vei dișe părinte Sava, ha? Botezătorul Țiganilor!

— „Auleo! da ce-ți este Sfinției tale, m'ai lovit drept la splină, nu scii, că sunt surpat?”

Popa se găsea tot sub impresiunea fantasiei sale și nu băga de seamă, că lovi pe dascăl drept peste burtă.

— „Lasă, lasă, dascăle, nu fi și tu tocmai așa, lasă că-ți trece, să botezăm noi numai mai mulți țigani!”

— „Cum ai diș, părinte, cari țigani?”

Sermanul părinte Sava... gâdea în gândul lui dascălul; bine spune dascălița mea, e smintit și bun de legat, auđi să boteze el țigani!...

— „Pe care țigan! S-ția ta vré să'i boteze, dér ce, nu's botezați?”

— „Apoi nu spunea ai acuma, că după-ce trec în Turchia trec din nou în ritul Mo-

hamedan; acu te dai cu dosul la vale; odată ce trec ei din religia noastră în alta, nu mai sunt creștini; prin urmare îi putem încă odată boteza, ai înțeles?”

— „Am înțeles, numai dcă or vré... cam greu, hoga lor ce caută?”

— „Ce tot dai cu hoga, dascăle, ore nu cum-va ai și tu poftă să te faci turc?”

Dascălul scupă mánios și-și făcu cruce.

— „Sfinția ta în tot-déuna cauți privilegiu, ca să mă obiđuiesci; ba că sunt broșoiu, ba sarsail, acum, poțim, diș că vreau să mă fac turc?”

— „Da patru borcane, dascăle, și trei colaci unde sunt? asta nu e lucru turcesc? și te rai aperi încă! Făcuși ca Bașibuzucii!”

Amândoi tac și pășesc supérați unul lângă altul. Zăpada scărțăia sub picioare, și Popa îmbrăcat subțire se cam strângea de frig.

Amândoi voiau să se împace, dér nici unul nu voia să începă d'intăi; dascălul însă a cedat.

— „Ce mai pui de ger o mai fi astă noapte... pișcă chiar bine...”

— „Ai dreptate, pișcă réu...” Popa își frecă fruntea și se gâdea: „și de ce adică ar fi réu...” pe legea mea, o idee minunată...”

De-odată el s'adresă către pricetnic.

— Bine, dascăle, că ghița se face mai tare...

— „Bine, dascăle, că ghița se face mai tare! ore pentru-ce îi trebuie popei ghița tare, vrea să facă ghetării seu cine scie ce drăcie mai are de gând să facă”, gâdea dascălul, pășind alături cu popa.

— „Dascăle!”

— „Porunca!”

— „Ce cređi, dcă am face noi Iordan la gârlă?”

— „La gârlă? El nu se aștepta la așa ceva, cască gura și se lovesce peste vine.”

— „Nu pot să sciu, cum socotesce Sfinția ta, n'ar fi réu... numai dcă ar voi faraonii!”

— „Ce să nu vrea? se pôte? chiar sfințele scripturi diș, că botezul se se facă în Iordan, și se nu vrea?”

Dascălul n'a răspuns, numai gâdea: ce o mai fi și asta, n'am diș eu, că scornește vr'o drăcie.

— „Ce faci, dascăle?”

„Mă gândesc, părinte... n'a mai fost asta, ca să se boteze la gârlă... ceva nou... ce va dișe părintele Blagocinul... te-ai gândit părinte?”

— „Dascăle, tu când începi a te tređi, te faci prost; apoi nu se dișe în sfințele scripturi?”

— „Așa este, dér totuși... nu s'a făcut, se nu căpétăm beleaoa... să luăm și pe popa Ion, e mai bătrân, tot e fără prihod, să câștige și el vre-un franc.”

— „Dascăle, fac un raport, că te dai la o parte dela împlinirea funcțiilor tale bisericesci, ai auđit?”

Dascălul se scărpină în cap și nu dișe nimica.

— „Măne, înainte de slujbă, să vii pe la mine.”

— „Ascult.”

(Va urma.)

POVEȚE.

Nimicirea furnicilor. Odată cu so- sirea căldurilor, furnicile încep să facă invasiuni supărăcioase prin case. Cum să scapi de ele? Diarul „Prac- ticien“ spune următorul mijloc: Să se răspândească cu o linguriță, pe drumul urmat de furnică, flóre de pucioasă. Séu se se pue în apropierea locurilor de unde se furnici, frunđe și foi de hârtie, unse cu miere séu cu strop. Când hârtiile s'au umplut de furnici, se ard séu se aruncă în- tr'un lighian cu apă, luând mai în- tăiu precauțiunea de a vărsa în apă o linguriță de untdelemn, ca sé nu pótă fugi furnicile.

Păstrarea untului pe timp de vară: Se pune untul pe un tăier. Se ia o ólá de pus flóri, așa de mare, încât tăierul cu unt sé încapă sub ea. Se înfășóră acéstă ólá cu o flanelă și se pune în apă cu flanelă cu tot, 15 minute. După aceea se pune ólá, învălită în flanelă, cu gura în jos, peste tăierul cu unt. În chipul a- cesta untul rămâne tare și prospét, chiar decă ar fi espus la cele mai mari călduri.

Scóterea petelor de rugină din albituri: Se frécă bine pata cu o soluțiá de protoclorură de staniu. Pe urmă se spală bine cu apă caldă, se clătesce cu apă rece și pata dis- pare.

Camerele de curând văpsite se pct folosi spre locuire numai decă întrebuintăm următorul mijloc: Se pun în fiă-care odaia două vase, două farfurii, de pildă, având fiă-care câte 60 de grame de acid sulfuric. Vasele trebuesc aședate la cele două capete ale odaiei. Aburii de acid sulfuric absorb fórte repede aborii văpselii, și apoi după o ventilație de câte-va óre odaia póte fi locuită.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 23 Iulie n. 1895.

Table with columns: Sămínțe, Qualitatea per Hect., Prețul per 100 ohilgr., dela, până. Rows include Grâu Bănățenesc, Grâu dela Tisa, etc.

Table with columns: Sămínțe vechi ori noué, soiul, Qualitatea per Hect., Prețul per 100 ohilgr., dela, până. Rows include Săcară, Orz, Ovés, Cucuruz, Hirishcă.

Table with columns: Producte div., soiul, Cursul, dela, până. Rows include Sem. de trif., Oleu de rap., Uns. de porc, Slănină, etc.

Căendarulú séptémănei.

Calendar table for July with columns: Dilele, Călend. Iul. v., Călend. Gregor. Rows list dates and names like M. Antinogem, S. m. Marin, etc.

Bursa de Bucuresc

din 23 Iulie n. 1895.

Table of stock exchange values with columns: Valori, Do- bânđa, Scad. cup., Cu baní gata. Rows include Rentă română perpetuă, Banca Rom. ult. div. fr., etc.

SCOMPTURÍ:

Table of bank exchange rates with columns: Banca naț. a Rom., Paris, Petersburg, Berlin, Londra, Viena, Elveția.

Cursul losurilor private

din 23 Iulie 1895.

Table of private exchange rates with columns: Basilica, Credit, Clary 40 fl. m. c., etc.

Prețurile cerealeor din piața Brașovú.

Din 26 Iulie st. n. 1895

Table of grain prices with columns: Măsură și greutatea, Calitatea, Valuta a trioa., fl. cr. Rows include 1 H. L., Grâu mijlociu, etc.

Cursul la bursa din Viena.

Din 25 Iulie 1895.

Table of Vienna stock exchange rates with columns: Renta ung. de aur 4%, Renta de coróne ung. 4%, etc.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Plecarea trenurilor din Braș.

- 1. Dela Brașov la Pesta. Trenul mixt: 5 óre 8 min. dimineața. Trenul accel.: 2 óre 45 min. după am. Trenul de persóne: 7 óre 43 min. séra. Tr. accelerat: 10 óre 26 min. séra.

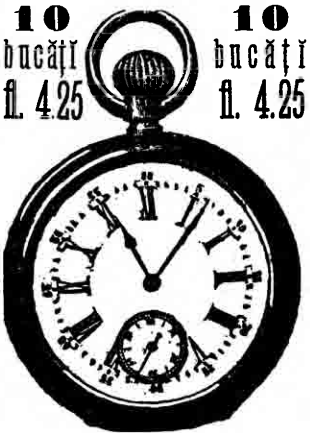
3. Dela Brașov la Zărnescei. (Gara Bartolomei.)

- Trenul mixt: 9 óre 5 min. dimineața. Trenul mixt: 9 óre 30 min. séra. 4. Dela Brașov la Ch. Ogorheiu. Trenul de persóne: 3 óre 5 după am. Trenul mixt: 8 óre 50 minute dimi. Trenul mixt: 5 óre 20 min. dimi.

Nu se mai oferă în viață nici-odată ocașia

ca numai fl. 4.25 cr. tã se pentru fl. 4.25 cr. cumpere

o colecție splendidă de

10 bucăți fl. 4.25. 1 ciasornic de busunar Prima Anker-Remontoir umblă precis, și cu garanție de 3 an. 1 lanț imitație d'aur pan- cer, cu inel de siguranță și ca- rabină. 2 inele imi- tație d'aur cel mai nou fason, și cu similibri- liant imit. Tur- chis și rubine. 2 nasturi de manjete, aur double, giloșate, cu mecanism patentat. 1 acú cu broșă pentru dame fórte fru- mosă, fason de Paris. 3 nasturi pentru Chemisette imita- d'aur. Tóte aceste 10 obiecte practice costă la ólaltă numai fl. 4.25 cr. Pe de-asupra o surprindere extra gratis pentru suvenir la firma mea. Comandați iute, până se mai află o- biecte, că astfel de ocașie nu se mai ivește. Trimiteri se efectuează ori și la cine cu rambursă. Cui nu-i convine obiectele primesce banii înderăsti, așa că pentru cum- părător este eschisú ori și ce Risco. Se póte cumpéra dela unica firmă de ciasornice Alfred Fischer, 6604-6 Wien I. Adlergasse 12.

Ajutor grabnic și sigur

SUPERINTE DE STOMACHU ȘI URMARILE ACESTORA!!

Mijloculú celú mai bunú și eficace pentuu menținerea sănătății, curățirea sucuri- lorú precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuiri bune este deja pretutin- denea cunoscutulú și plăcutulú

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acéstú balsamú preparatú cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tãmă- duitoare sé dovedesce ca fórte folositorú în contra tuturorú greutăților de mistuire cãr- cei de stomachú, lipsa de apetitú, rigăelei, congestiunilorú, haemorhoidelorú etc. etc. În urma eficacității sale a devenitú acéstú balsamú acum unú singurú și doveditú medi- camentú de casă popularú.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispozițiá!

FIȚI ATENȚII!!!

Spre a evita înșelătorii. facú pe fiecare atentú, că fiă-care sticlă cu Dr. Rosa's Lebens-Balsam, care singurú numai de mine este preparatú după receta originală, este învălită în hârtiá grósă albastră, care pórtă în lungulú ei inscripția: Dr. Rosa's Le- bens-Balsam din fármacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205-3“ în limba germánă, boemă, ungarú și francezú, și carú suntú provădute cu alăturata marcă a fa- bricei luatá sub scutulú legalú.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabil sé póte procura numai în Depositulú principalú alú producătorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“ Prag 205-3. In Budapesta: la farmacia I. von Török.

Tóte farmaciile din Brașovú, precum și tóte farmaciile mai mari din monar- chia Austro-ungară au depositú din acéstú balsamú de viață.

Totú de acolo se póte avea:

Alifa de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

unú medicamentú sigurú și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscutú în contra tuturorú inflamațiunilorú, rănilorú și umflăturilorú.

Acéstú se întrebuintează cu succesú sigurú la inflamațiuni, la stagnațiunea lap- telui și întărirea țitelorú cu ocașii nea luțercării copilului, la abscese, ulcere, pustule cu puroi, carbuncule; copturi la unghie, la panariții (ulcerațiuni la degete, la întăriuri, umflături, tumoréa glanduleloru linfatice, lipume etc. — Tóte inflamațiunile, umflături, întăriuri se viadeá în timpulú celú mai scurtú; la casurú iusé, unde s'a formatú deja purulu, absorbé buba și o vindecă în timpulú celú mai scurtú fără dureri.

In cutióre á 25 și 35 cr.

Fiți atenți!

De-óre-ce alifa de casă universală de Praga sé iri- tază fórte desú, facú pe fiă-cine atentú, ca singurú numai la mine se preparéză după receta originală. Acésta este nu- mai atuncú veritabilă, decă cutiórú-le din me'altú galbinú, în carú se pune, suntú înfășu- rate în hârtiá roșią pe care se află tipăritá în 9 limbi esplicățiunea cum sé se întreb- uinte, împachetate și în cartóne vinete, — carú suntú provădute cu marca fábricei de mai susú.

Balsam pentru auđ.

(Gehör-Balsam)

Celú mai probatú și prin multe încercări celú mai temeinicú medicamentú pentru vindecarea auđului greu și spre redobândirea auđului perdutú. 1 Flacon 1 fl.

Marca rezervată, până la cele mai fine
Stofe pentru bărbați Cheviots, englezece veritabil, postavuri,
 Serges, Molton, Croise, Satin, Diagonal.
 Ccleri moderne.
 Dela fl. 1.22½ cr. metru Stofe de postav pentru o păreche de pantaloni
 cu galon. Stofe pentru pardisiuri, țesute practic
 și elegant. Cu metru și franco la domiciliu.
 Epistole pentru OETTINGER & Co., Zurich, (Elveția).
 Elveția 10 er. porto. Mostre de toate stofele pentru bărbați și dame la cerere se trimit franco.
 Gravure de modă gratis.

Giro-Conto la banca Anstro-Ungară.
 Cassa de bancă, comisióne și de schimb
NUSSBÄCHER & BEER
BRAȘOV.
 Telefon Nr. 90.

Cursul pieței Brașov.
 Din 26 Iulie 1895.

Pancnote rom. Cump.	9.58	Vënd.	9.60
Argint român. Cump.	9.52	Vënd.	9.56
Napoleon-d'ori Cump.	9.60	Vënd.	9.62
Galbeni Cmp.	5.64	Vënd.	5.68
Mărci germane Cump.	59.—	Vënd.	—
Ruble rusesci Cump.	129.—	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	10.82	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	100.75	Vënd.	101.75

Numai fl. 6
 costă nou inventatul optic-achromatic
 aparat de fotografie „EDISON“

Cel mai sigur, simplu și iettin din toate sistemele până acum inventate.
 „Edison“ dă garanța cea mai mare pentru sigura funcționare și rezultat foarte bun. Ori și cine pôte cu acest aparat fără a avea cunoștințe prealabile, a scôte fotografii escelente. Este eschisă ori și ce nesuccedere.
 Cu „Edison“ se pot lua fotografii la moment, este dër foarte potrivit pentru Turiști, Pictori iubitori de natură. Aparatul care se pôte desface, cu casetă elegantă, plată pentru uscat cernela de copie, cameră obscură, mașină de copiat și toate utensiliile fotografice costă complet împreună, cu espicări lesne de înțeles, fl. 6.
 Pentru Austro-Ungaria se vinde numai la
Alfred Fischer,
 WIEN I. Adlergasse 12.
 750,2 4 Espedare cu rambursă.

Anunțuri
 (insertiuni și reclame)
 Suntă a se adresa subscrise, administratiuni. In casul publicării unui anunț mai mult de odată se face scădemētū, care cresce cu câtū publicarea se face mai de multe-ori.
 Administrațiunea „Gazeta Transilvaniei.“

Avem onóre a recomanda serviciile nóstre in toate afacerile și transacțiunile de bancă și anume:
Cumpărăm și vindem
 monede de aur și argint, losuri, hârtii de valóre indigene și streine, acții, scrisuri fonciare, obligații, după cursul țilei.
Acordăm avansuri până la 85% din valórea cursului pe hârtii de valóre ale statului, scrisuri fonciare și priorități; 75% din valórea cursului pe hârtii de bancă și efecte ce sunt cotate la bursele din Viena și Budapesta cu dobândă moderată.
Rescumpărăm fără nici o detragere tot-feliul de cupóne.
Escomptăm polițe comerciale din țeră și îngrrijim incasso de polițe, asignații pe toate piețele Europei cum și transociene.
Elberăm Checuri cu provisióne mici pe toate piețele comerciale.
Primim depuneri în socotélă, corent și bonificăm 5% netto.
 Pentru plasarea sigură de capitale recomandăm scri-surile fonciare cu 4½ și 5%, din Sibiu, obligații cu premii 4% și 3% ale băncei hipotecare ungare și scrisurile fonciare 5% ale Institutului de economii din Arad.
Asigurăm foarte iettin losuri la tragerea cu câștigul cel mai ori și ce losuri mic, pentru diferența cursului.
 Afându-ne în relații strinse cu Filiala Transilvană a Băncei ungare de escompt și schimb, suntem în plăcută poziție de a finalisa foarte avantajos toate transacțiunile de bancă.
 Comunicăm cu plăcere ori și ce informații și consilii conscientioase în afacere de bancă și prin corespondență.
 Revisie de losuri = gratis =

Orele de cassă dela 8—1.

Giro-Conto la banca Anstro-Ungară. **„ALBINA“** Ccc-Conto la postă. Nr. 505.
 INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII
 FILIALA BRAȘOV

primesce depuneri spre fructificare pe lângă 4½% netto, solvindú însași darea de interese;
 sconteză polițe comerciale cu 5½%;
 accórdă împrumuturi cambiale și cambial-ipotecari cu 6%;
 deschide credite în cont corrent sub cele mai avantajoase condițiuni;
 accórdă împrumuturi pe hârtii de valóre, monede, giuvaere și mărfuri cu 6%;
 cumpără și vinde cu prețurile cele mai convenabile monede și hârtii de valóre indigene și străine, în specialú de cele romănesci;
 rescumpără fără nici o detragere cupóne, escomptează cupóne scadență, și cumpără cu celú mai urcatú prețú cupóne dela efecte române;
 efectuează în modulú celú încassări și plăți pe pietele din țeră și mai culantú în casă și plăți streinătate,
 esecută în comisióne ori-ce însarcinări de bancă sub cele mai iettine condițiuni;
 închiriază magazine și locuri libere de depou, pe teritoriul sêu strada Gării Nr. 45, care, situatú nemijlocitú lângă gara drumului de fierú de statú, e legatú prin șine proprii cu acesta și investitú cu dreptulú de vămuire și cântărire oficiósă prin organele drumului de fierú de statú;
 primesce în calitatea sa ca reprezentantă principală a societății de asigurare EQUITABLE din New-York oferte pentru asigurări pe viață sub condițiunile favorabile, particulare a acestei societăți.

Onorabilelorú administrațiunii de fonduri și p. t. D-lorú capitaliști le recomandă pentru plasarea de capitale Scrisurile fonciare de 5% ale „Albinei“ ale cărorú cupóne se rescumpără semestrulú fără nici o detragere, și cari se află de vëndare în cursul țilei a bursei din Budapesta, în piese de 500, 1000 și 2000 de coróne. Comparendú cursurile și produsulú celorlalte efecte indigene, se pôte sustinea cu totú dreptulú, că

Scrisurile fonciare „Albina“ de 5% suntú adú relativú cele mai iettine și totodatú productive din efectele cotate la bursa din Budapesta.

Bonitatea absolută a foncierelor „Albina“ e garantată prin valórea celú puținú întreitá a ipotecelorú pe baza cărora se esmitú, prin fondulú specialú de asigurare a scrisurilor fonciare care e de fl. 200.000 și în fine prin totalitatea ori și cărei alte averi a institutului.

Orele de cassă dela 8—1.

Cel mai bun mijloc contra Ploștilor, Paraziților, Gândacilor de bucatării, Molii, Paraziților de animale domestice etc. etc.

Zacherlin
 are efect miraculos! Nu există alt mijloc de a prăpădi ori și ce insecte, de aceea are renume în totá lumea; și e foarte cautat. Semnele sunt: 1) Sticla sigilatá. 2) Numele: „Zacherlin.“

Se află de vëndare: în Brașovú: La Domniú I. L. et A. Hesshaimer, Heinrich Zinz, Dimitrie Eremias nepoții, Emil Por, Karl Irk, Franz Kelemen farmacist, Julius Müller, Carol Schuster farmacist. Teutsch et Tartler, N. Grădinar, Eduard Kugler farm., Carol Töpfner (successoral), Julius Hornung farmacist, Heinrich G. Obert, Ferdinand Jekelius farmacist, Victor Roth farmacist, Heinrich Wagner, Karl Harth, Ioan Dușoiu et Fiu, Fritz Geisberger, Heinr. Herrmann, K. Zerbes, Fritz Czekely. — În Făgăraș: La Domniú: Richard Gleim farmacist, M. A. Gräser, I. Iarosch, Heinrich Schul, Alexander Nehrer, Jacob Fleisig. — În Cohalm: La Domniú: Ernst Wolff, Eduard Victor Melas.